

naravni rezervat
**ŠKOCJANSKI
ZATOK**

LETNI PROGRAM DELA IN FINANČNI NAČRT

Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2024

pripravili: ekipa NR Škocjanski zatok (Borut
Mozetič, Bojana Lipej, Tina Kocjančič, Aleš
Marsič, Domen Stanič in Bia Rakar)

Škocjanski zatok, februar 2024

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	2
1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA.....	3
2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2024	4
3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA	9
4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI	11
5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI.....	48
5.1. PROJEKTI V TEKU	48
5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI.....	49
6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA.....	50
7 KADROVSKI NAČRT	53

1 PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

OSEBNA IZKAZNICA NARAVNEGA REZERVATA ŠKOCJANSKI ZATOK

Lokacija naravnega rezervata: leži v neposredni bližini mesta Koper med mestom, pristaniščem ter obalno hitro cesto in železnico.

Površina naravnega rezervata: 122,7 hektarja.

Lastništvo: last Republike Slovenije skupaj z zemljišči s statusom javnega dobra 117,12 ha oziroma 95,49 %, last Mestne občine Koper 2 ha oziroma 1,63 %, družbena lastnina ostaja še 3,04 ha oziroma 2,48 % in lastnina fizičnih in pravnih oseb zasebnega prava 0,49 ha oziroma 0,4 % površine naravnega rezervata.

Naselja in prebivalci na območju naravnega rezervata: 0

Statusi območja na podlagi predpisov s področja ohranjanja narave:

- **ekološko pomembno območje – EPO** (id. št. 77600): Uredba o ekološko pomembnih območjih (Uradni list RS, št. 48/04 in nadaljnji),
- **posebno varstveno območje** (območje Natura 2000; SI 5000008) in **(potencialno) posebno ohranitveno območje** (SI 3000252): Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04 in nadaljnji),
- **naravna vrednota** (id. št. 1265 V): botanična, zoološka in ekosistemska; Pravilnik o določitvi in varstvu naravnih vrednot (Uradni list RS, št. 111/04 in nadaljnji),
- **ožje zavarovano območje – naravni rezervat:** Uredba o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13).

UPRAVLJAVEC

Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije (DOPPS)

Naravni rezervat Škocjanski zatok

Sermin 50, 6000 Koper

Tel.: 05/ 62 60 370

Gsm: 051/ 680 442

E-naslov: info@skocjanski-zatok.org

Spletna stran: www.skocjanski-zatok.org, www.ptice.si

DOPPS je nevladna naravovarstvena organizacija s statusom društva, ki deluje v javnem interesu na področju ohranjanja narave, varstva okolja in na raziskovalnem področju. Je tudi slovenska krovna ornitološka organizacija, ki širom Slovenije združuje približno 1.000 članov. DOPPS je slovenski partner svetovne zveze za varstvo ptic BirdLife International. Poslanstvo društva je varovanje ptic in njihovih habitatov z naravovarstvenim delom, raziskovanjem, izobraževanjem, popularizacijo in sodelovanjem. Kot koncesionar za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok je DOPPS pripravil letni program dela in finančni načrt Naravnega rezervata Škocjanski zatok za leto 2024 na podlagi določil:

- Uredbe o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 75/13), s katero se nadaljuje varstvo Škocjanskega zatoka, prvotno zavarovanega z Zakonom o Naravnem rezervatu Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 20/98),
- Uredbe o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15),
- Uredbe o koncesiji za upravljanje Naravnega rezervata Škocjanski zatok (Uradni list RS, št. 31/99),
- Odločbe o izbiri koncesionarja št. 636-06/99-4 za Škocjanski zatok in koncesijske pogodbe, podpisane med Vlado RS in DOPPS št. 252100-50-85/00 in aneksov št. 1 in 2 k tej pogodbi,
- Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2024, kjer je na podlagi Odloka o Programu porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe za leta 2023 - 2026 določeno, da bo upravljevalec NRŠ izvajal ukrepe za prispevanje k blaženju in prilagajanju podnebnim spremembam (v nadaljevanju tudi: podnebni ukrepi).

2 CILJI IN GLAVNE PRIORITETE UPRAVLJANJA V LETU 2024

Varstveni cilj naravnega rezervata je ohranitev polslanih in sladkovodnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdiijo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst. Razvojni cilj naravnega rezervata je ureditev in delovanje za javnost odprtega naravnega rezervata, s čimer se obiskovalcem omogoča spoznavanje in doživljanje narave ter izobraževanje.

Izvedbeni cilji upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok (v nadaljevanju NRŠZ) v letu 2024 so opredeljeni na podlagi Načrta upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, pri čemer so glavne prioritete označene s P1. V sklopu varstvenih ciljev 1 - 3 je podano ciljno stanje vrst in habitatov skladno z načrtom upravljanja, ki temelji tudi na vzdrževanju ugodnih razmer za Natura 2000 vrste in habitatne tipe, kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti, dejavniki ogrožanja narave in najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti.

1. Varstveni cilji:

Cilj1 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

- za gnezdeče populacije čapljice (10–15 parov), rakarja (40–50 parov), srpične trstnice (10–15 parov), svilnice (20–25 parov), mokoža (5–10 parov), malega ponirka (20–30 parov), liske (15–25 parov), zelenonoge tukalice (10–20 parov) in drugih vrst ptic s podobnimi ekološkimi zahtevami kot tudi za prehranjevanje gnezdeče populacije polojnika (nad 15 parov);
- za seleče se vrste, kot so čopasta čaplja (5–10 osebkov), rjava čaplja (5–10 osebkov), kostanjevka (10–30 osebkov), plevica (5–10 osebkov), togotnik (100–200 osebkov), močvirski martinec (100–200 osebkov), priba (100–200 osebkov) in črnorepi kljunač (10–20 osebkov) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za stalno prisotne vrste, kot so mala bela čaplja (100–200 osebkov), velika bela čaplja (30–50 osebkov), veliki škurh (10–20 osebkov), pritlikavi kormoran (5–20 osebkov) in kravja čaplja (5–10 osebkov) kot njihov celoletni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije vodnih ptic, kot so žvižgavka (50–100 osebkov), raca žličarica (70–120 osebkov), krehelj (300–500 osebkov) in bobnarica (1–3 osebk) kot prezimovališče;
- za vzpostavitev mokrotnih oligotrofnih travnikov na površini vsaj 2 hektarjev;
- za obstoječo populacijo ozkega vrtenca (s pašo, košnjo in upravljanjem vodnega režima) in
- za kačje pastirje in dvoživke kot njihove obstoječe in potencialne habitate (z ročnim in strojnim čiščenjem vegetacije na brežinah jarkov in mlak ob krožni učni poti ter struge Are).

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju, v načrtu je nadaljevanje aktivnosti za vzdrževanje novih habitatov za kačje pastirje in dvoživke ter aktivnosti za vzpostavitev in razvoj večjih površin mokrotnih oligotrofnih travnikov z zasajevanjem gradnikov vlažnih travišč ter pozno košnjo in odstranjevanjem biomase.

Dejavniki ogrožanja narave: najbolj pereči dejavniki ogrožanja iz okolice so onesnaževanje voda zaradi neurejene kom. infrastrukture v naseljih na Škocjanskem hribu in izpustov v staro strugo Badaševce, hrup z bližnjih prometnic (bertoška vpadnica), svetlobno onesnaženje (nakupovalni centri), vnos in razmnoževanje tujerodnih vrst želv ter nedorečena količina vode, ki priteka po Ari (predvsem v času razbremenjevanja visokovodnih konic), kakor tudi zagotavljanje biološkega minimuma pretoka vode Are. Zato bomo z Direkcijo Republike Slovenije za vode (v nadaljevanju DRSV), ki deluje v okviru Ministrstva za naravne vire in prostor (v nadaljevanju MNVP) ter izvajalcem javne vodnogospodarske službe VGP DRAVA Ptuj d.o.o., v letu 2024, nadaljevali s pripravo enotnega načrta upravljanja zaporničnega sistema pri Turku na Rižani ter avtomatskih zapornic na Ari in morskem kanalu.

Najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti: upravljanje zaporničnega sistema na Ari in zagotavljanje poplavne varnosti rezervata, upravljanje vodnega režima sladkovodnega dela rezervata, vzdrževanje in popravilo objektov za urejanje vodnega režima.

Ostale pomembne upravljalvske naloge in aktivnosti v 2024: usmerjena paša, košnja in mulčanje vegetacije, dosejevanje domorodnih drevesnih in grmovnih vrst, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, vzdrževanje kmetijske mehanizacije ter dosejevanje mokrotnih travnikov. Načrtovani ukrepi za obnovo in ohranjanje ekstenzivnih travišč (nabiranje semen, sušenje, dosejevanje) bodo v letu 2024 financirani s strani **projekta LIFE FOR SEEDS** v katerem NRŠZ sodeluje kot projektno območje.

V okviru ukrepov za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča ter ohranjanja ciljnih habitatnih tipov in vrst, ki izhajajo iz Programa porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe (v nadaljevanju SPS), načrtujemo čiščenje obrobni in dovodnih jarkov na območju sladkovodnega dela rezervata. Nadaljevali bomo tudi z ukrepi na področju preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst (v nadaljevanju ITV), financiranih iz SPS, ki vključujejo ukrepe za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja tujerodnih vrst želv in ukrepe za odstranitev tujerodnih vrst rastlin.

Cilj 2 (P1): Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

- za gnezdeče populacije navadne čigre (nad 50 parov), polojnika (nad 15 parov), rdečenogega martinca (do 10 parov), malega deževnika (do 10 parov), male čigre (nad 5 parov) in rumene pastirice (do 10 parov) na obstoječih površinah ter za povečanje populacij in rednosti gnezdenja beločelega deževnika;
- za seleče se vrste, kot so togotnik, črnorepi kljunač, močvirski martinec in priba ter kot habitat stalno prisotnih vrst, kot sta mala bela čaplja, velika bela čaplja, liska in veliki škurh (v populacijah, ocenjenih v okviru cilja 1) kot primeren prehranjevalni habitat;
- za nacionalno pomembne populacije prezimujočih ptic, kot so liska (500–700 osebkov), race in druge vrste, ki se prehranjujejo s potapljanjem;
- za solinarko (*Aphanius fasciatus*) in kavkaškega glavačka (*Knipowitschia caucasica*) kot primeren habitat;
- za povečanje habitatnega tipa 1410 Sredozemska slana travišča na 0,5 hektarja ter za ohranjanje in z naravno sukcesijo skladen razvoj drugih habitatnih tipov Natura 2000.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste so v dobrem stanju. Tudi v letu 2023 je na območju brakičnega dela naravnega rezervata gnezdil beločeli deževnik (*Charadrius alexandrinus*), z vsaj 4 pari. V zadnjih letih pri večini ciljnih vrst brakičnega dela rezervata beležimo stabilne trende v številu gnezdečih parov.

Z izvedbo aktivnosti za ohranjanje ciljnih habitatov in vrst NRŠZ smo v prvi polovici leta 2023 na območju polslane lagune naravnega rezervata z oblikovanjem manjših otokov in povišanjem obstoječih površin slanih tal ustvarili 3 ha novih muljastih in peščenih polojev za spontani razvoj vsaj dveh ali treh ciljnih habitatnih tipov: muljasti in peščeni poloji brez vegetacije, halofitne enoletnice in halofitne trajnice z vsemi vmesnimi oblikami. Poleg razrasti halofitne vegetacije v prihodnjih letih pričakujemo tudi izboljšanje pogojev za gnezdenje sledečih vrst ptic: mala čigra (*Sternula albifrons*), navadna čigra (*Sterna hirundo*), mali deževnik (*Charadrius dubius*), beločeli deževnik (*Charadrius alexandrinus*), rdečenogi martinec (*Tringa totanus*) in sabljarka (*Recurvirostra avosetta*). Izvedba ukrepov je bila vključena v Program porabe sredstev SPS v letih 2022 in 2023, poleg tega pa smo za del teh aktivnosti v letu 2023 pridobili še dodatna finančna sredstva in sicer iz Programa Interreg VI-A, Italija-Slovenija 2021-2027 in Interreg Srednja Evropa 2021-2027.

Dejavniki ogrožanja narave: izvedba nadvišanja kotalne zapornice na morskem kanalu za 1 meter omogoča učinkovito upravljanje z vodostajem brakičnega dela rezervata ter dolgoročno prispeva k zagotavljanju poplavne varnosti celotnega območja NRŠZ in okolice ter varovanju območja v primeru potencialne

nevarnosti izlitja nevarnih snovi v morju. Med grožnjami iz okolice pa velja izpostaviti onesnaževanje voda iz dejavnosti v okoliških urbanih conah ter svetlobno onesnaženje.

Glavna prioriteta upravljanja v letu 2024 je izvedba kartiranja habitatnih tipov na območju brakične lagune, ki bo potekalo v okviru dveh Interreg projektov: projekt POSEIDONE (Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021-2027) in projekt ReCo (Interreg Srednja Evropa 2021-2027). Kartiranje habitatnih tipov bo izvedeno na podlagi tipologije PHYSIS, ki se uporablja v večini evropskih držav in vključuje kodo palearktične klasifikacije; habitatom bo dodana tudi Natura 2000 koda (kjer bo ustrezno). Poleg kartiranja bo za boljše upravljanje brakične lagune (projekt POSEIDONE) v osrednjem delu lagune nameščen senzor za merjenje nekaterih fizikalno-kemijskih parametrov: pH, kisik, temperatura, slanost, redoks potencial, pretok vode, prevodnost, nivo vode in motnost. Ti podatki so ključni za oceno ekološkega stanja lagune.

Ostale pomembne upravljske naloge in aktivnosti v letu 2024: upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu in zagotavljanje poplavalne varnosti rezervata, upravljanje vodnega režima brakičnega dela rezervata, vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima, čiščenje morskih nanosov in smeti, preprečevanje motenj ter vzdrževanje grmovne vegetacije. Med nujne ukrepe uvrščamo tudi vzdrževanje mestnega vstopnega objekta in učne poti ter nadaljevanje izvajanja ukrepov za odstranitev tujerodnih vrst rastlin in vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskih polsuhih travnišč na območju pod ankaransko vpadnico.

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

- za gnezdeče populacije čapljice (1–2 para), liske (5–10 parov), zelenonoge tukalice (5–10 parov), mokoža (do 3 pari), rakarja (5–10 parov), srpične trstnice (5–10 parov) in svilnice (5–10 parov);
- za ohranjanje in povečanje obstoječe populacije močvirske sklednice.

Kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti: vse navedene ciljne vrste ptic so v dobrem stanju, kar pa ne velja za populacijo močvirske sklednice zaradi verjetnega negativnega vpliva na tem območju razširjene tujerodne vrste okrasne gizdavke.

Dejavniki ogrožanja narave: med grožnjami na samem območju je z varstvenim režimom prepovedano vrtničarstvo ter s tem povezano naseljevanje mačk, ki lahko plenijo tudi varovane vrste. Med grožnjami iz okolice velja izpostaviti onesnaževanje voda zaradi neurejene fekalne kanalizacije na Škocjanskem hribu, svetlobno onesnaženje in hrup ter naseljevanje in dostopnost za domače oziroma hišne živali ter negativni vplivi s strani tujerodnih vrst rastlin in živali.

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: izlov tujerodnih vrst želv, upravljanje nivoja vode, preprečevanje motenj ter negativnih vplivov iz okolice, odstranitev ITV in opustitev vrtničarske dejavnosti. Za doseganje tega cilja je nujno nadaljevati z zmanjševanjem števila tujerodnih vrst želv z izlovom ter iskanjem gnezd in odstranjevanjem jajc okrasnih gizdavn. Poglavitni cilj v letu 2024 je odstraniti vsaj 150 osebkov okrasnih gizdavn ter določiti njihova potencialna območja gnezdenja v naravnem rezervatu in na ta način zmanjšati populacijo okrasne gizdavke. V letu 2024 bomo, v okviru obvladovanja širjenja ITV v rezervatu, nadaljevali z odstranjevanjem navadne amorfe, japonskega kosteničevja, navadne kanele, laške repe in drugih invazivk na območju Jezerca.

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: redni monitoring ptic, kartiranje HT in tujerodnih vrst v sladkovodnem delu, spremljanje kakovosti in nivojev vode, upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ in priprava poročil o stanju NRŠZ. Med pomembne upravljske naloge in aktivnosti v letu 2024 uvrščamo vzorčenje ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*) in nadaljevanje pregleda favne kopenskih in sladkovodnih

polžev (*Gastropoda*) v NRŠZ ter inventarizacijo hroščev in spremljanje stanja ogroženih vrst z rdečega seznama hroščev (*Coleoptera*).

V sodelovanju z ARSO, ki deluje v okviru Ministrstva za okolje, podnebje in energijo (v nadaljevanju MOPE) in NIB bomo na območju brakičnega dela naravnega rezervata v letu 2024 vzpostavili tudi poskusno shemo vzorčenja ihtiofavne, bentosa, fitoplanktona, alg in morskih cvetnic za oceno ekološkega stanja naravnega rezervata v skladu z uveljavljenimi metodami – vodna direktiva.

V letu 2024 bomo del aktivnosti rednega monitoringa ptic in kartiranja HT v brakični laguni (spremljanje stanja razvoja halofitnih združb na novo oblikovanih muljastih in peščenih poljih) pokrili iz pridobljenih novih projektov POSEIDONE in ReCo.

Cilj 6 (P1): Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: zagotavljanje zadostnih dotokov vode, sodelovanje z DRSV (MNVP), izvajalcem javne vodnogospodarske službe VGP DRAVA d.o.o., MOK ter lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje potrebne kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke, preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja in hrupa. Na področju varstva pred hrupom in izgradnje protihrupne ograje ter varovalnega nasipa vzdolž bertoške vpadnice bomo nadaljevali sodelovanje z MOK in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice.

Cilj 7 (P1): Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev ter po potrebi izrekanje glob in nadaljevanje postopkov s strani drugih pooblaščenih izvajalcev; nadzor nad vsemi vzdrževalnimi deli in sanacijskimi deli v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici ter redno izobraževanje nadzornikov.

2. Drugi cilji upravljanja:

Cilj 8 (P1): Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti za javnost odprtega naravnega rezervata: priprava programov za obiskovalce in izvajanje vzgojno-izobraževalnega programa; evalvacija programov ter njihova redna nadgradnja oz. posodabljanje; razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje; razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije kot tudi virtualne, multimedijske in filmske interpretacije; priprava ponudbe izdelkov in storitev; sprejem, usmerjanje ter osnovne storitve za obiskovalce; predstavitev NRŠZ izven območja (predstavitve na dogodkih v organizaciji drugih institucij, sejmi, oglaševanje) in usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce.

Cilj 9 (P1): Vzpostavljanje, nagrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: odprava pomanjkljivosti in napak na objektih po unovčitvi bančne garancije vodilnemu izvajalcu (sanacija nadstrešnice z zeleno streho na opazovalnici 10), pomoč ministrstvu pri pripravi razpisov ter vsebinskim sodelovanjem za izvedbo javnih naročil, redno

vzdrževanje objektov (sanacija razgledne ploščadi v pritličju in nadstropju, sanacija pokritih teras, ...), upravljanje in redno vzdrževanje objektov ter dopolnitve krajinske ureditve in ureditve v in ob objektih.

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Najpomembnejše upravljske naloge in aktivnosti: naloge za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela in financiranje; sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (Skupnost naravnih parkov Slovenije, AdriaWet, BirdLife, Wetlands International) in vključevanje v nove povezave; sodelovanje z MNVP in MOPE, organi v sestavi in ZRSVN ter druge naloge skladne z zakonodajo; komunikacijske aktivnosti, kot so delo z mediji in organizacija dogodkov; vzdrževanje in nadgradnja spletne in FB strani ter Instagram, skupne PR naloge in aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji in zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ.

3 OCENA IZVAJANJA PREDHODNEGA LETNEGA PROGRAMA DELA IN FINANČNEGA NAČRTA

Glavne prioritete programa dela so bile uresničene. V okviru cilja 1 je upravljanje temeljilo na vzdrževanju ustreznih vodnih režimov in usmerjeni paši, podprtimi z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje kmetijske mehanizacije, odstranjevanje tujerodnih rastlin in tujerodnih vrst želv, vzdrževanje mlak in površin ob učni poti, zasaditvi domorodnih drevesnih in grmovnih vrst ter dosejevanju oligotrofnih mokrotnih travnikov.

V okviru načrtovanih ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivne vrste okrasne gizdavke (*Trachemys scripta*) v NRŠZ smo v letu 2023 izvedli tako preventivne ukrepe kot ukrepe za obvladovanje te vrste v rezervatu. Od aprila do novembra 2023 smo z metodo lova z vodno pastjo in na roko ujeli 82 osebkov okrasnih gizdavek ter 1 osebek lažne zemljevidarke (*Gratemys pseudogeographica*). Od leta 2019 smo tako izlovili skupno 835 tujerodnih vodnih želv. Številčnost okrasne gizdavke je še vedno problematična v Ari ter na območju Jezerca. V letu 2023 smo na novo izlovili in označili 39 močvirskih sklednic, vse na območju Jezerca. Med izlovljenimi močvirskimi sklednicami v letu 2023 so bili tudi juvenilni osebki, kar potrjuje uspešno razmnoževanje vrste na območju naravnega rezervata.

V okviru cilja 2 smo skrbeli za ustrezen nivo vode v laguni, predvsem med gnezdilno sezono kot tudi za vzdrževanje mestnih vstopnih točk in učne poti. V okviru ukrepov in aktivnosti, financiranih iz sredstev SPS v letih 2022 in 2023 smo v skladu z Letnim programom dela NRŠZ za leto 2023 zaključili z izvedbo ukrepov za zmanjšanje ogroženosti, ki jo varovanim habitatom in vrstam območij prinašajo podnebne spremembe. Izvedeni ukrepi so namenjeni rešitvam za povečanje pretočnosti lagunskih kanalov in zmanjšanje poplavne ogroženosti ob povišanem plimovanju ter dodatnih ureditvah habitatov v brakični laguni, ki vključujejo ukrepe za oblikovanje novih in nadvišanje obstoječih Natura 2000 habitatov namenjenih ohranjanju varovanih habitatnih tipov kot tudi gnezdišč in prehranjevališč varovanih vrst ptic.

V okviru ciljev 2 in 3 smo nadaljevali tudi z ukrepi obvladovanja širjenja ITV, ki se nanašajo predvsem na odstranitev tujerodnih okrasnih gizdavek, zasaditvami domorodnih drevesnih in grmovnih vrst, ročnim in strojnim odstranjevanjem tujerodnih rastlin ter izvajanju ukrepov za vzpostavitev novih površin za mokrotne in polsuhe oligotrofne travnike na območju pod ankaransko cesto.

V okviru cilja 5 je bilo izvedeno sledeče: redni monitoring ptic, monitoring metuljev, monitoring netopirjev, vzorčenje ozkega vrtenca in favne kopenskih in sladkovodnih polžev, monitoring favne kačjih pastirjev, kartiranje HT sladkovodnega dela in brakičnega dela rezervata, vključno s kartiranjem tujerodnih rastlinskih vrst. Ostali predvideni monitoringi zaradi pomanjkanja sredstev niso bili izvedeni. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ je potekalo kot že predhodna leta.

V okviru cilja 6 so bile najpomembnejše aktivnosti usmerjene v naloge sodelovalne narave z namenom pozitivnih sprememb v lokalnem okolju. V sodelovanju z DRSV (MNVP), ARSO (MOPE), MOK in lokalnimi deležniki smo skrbeli za stalno izvedbo ukrepov za doseganje kakovosti vod, ki se stekajo na območje NRŠZ, zagotavljanju poplavne varnosti območja, preprečevanju negativnih vplivov hrupa ter aktivnemu vključevanju lokalnih deležnikov v reševanje problemov. Redno smo preverjali tudi stanje čiščenja plavajoče morske baraže na morskem kanalu v Luki Koper ter izvajali mesečni nadzor kakovosti vode na območju celotnega rezervata.

Naravovarstveni nadzor v okviru cilja 7 je potekal redno, brez izrekanja glob, z ustnimi opozorili za kršitve na območju rezervata in pisnimi obvestili za nepravilno parkiranje. Na rednem obhodu naravovarstvene službe smo v stari strugi reke Badaševce opazili večje onesnaženje s snovjo rdeče barve, ki je močno zaudarjala po vinu ter nemudoma o onesnaženju obvestili Center za obveščanje (112). Drugih hujših kršitev

nismo zaznali. Nadaljevali smo s sodelovanjem pri izmenjavi delovnih izkušenj z drugimi ZO, predvsem s KPSS.

V okviru cilja 8 smo nadaljevali z izvajanjem utečenih vzgojno-izobraževalnih programov obiskovanja NRŠZ, jih redno dopolnjevali v skladu s potrebami in željami obiskovalcev ter skrbeli za sprejem, usmerjanje in ponudbo za obiskovalce v trgovini in baru. Precej zanimanja je tudi za najem dvorane za dogodke (strokovna srečanja, delavnice, projektni sestanki, konference in različna izobraževanja), katerih organizatorji in udeleženci so večinoma zainteresirani tudi za dodatno ponudbo v obliki pogostitev in vodenih ogledov rezervata. Vse to so dejavnosti, s katerimi ustvarjamo lastne prihodke rezervata, ki so izredno pomembni za financiranje upravljanja rezervata.

V okviru cilja 9 smo v sodelovanju z MNVP nadaljevali z vsebinskim sodelovanjem za izvedbo javnih naročil ter drugih aktivnosti za odpravo napak na objektih v NRŠZ ter drugih aktivnostih za odpravo napak na novozgrajenih objektih v NRŠZ. V okviru rednega vzdrževanja smo na centru za obiskovalce opravili meritve električnih instalacij, meritve na strelovodni zaščiti ter izvedli pregled varnostne razsvetljave z označevanjem luči in tokokrogov. Sladno z NOV smo obnovili tudi Potrdilo o brežhibnem delovanju vgrajenega sistema aktivne zaščite in sicer: sistema odkrivanja in javljanja požarov ter varnostne razsvetljave.

V okviru cilja 10 smo izvedli naloge, potrebne za učinkovito in pregledno poslovanje, financiranje in organizacijo dela ter obveščanje javnosti.

Na prihodkovni strani finančnega načrta programa dela NRŠZ za leto 2023 so bila v celoti porabljena sredstva na proračunski postavki 231321 v vrednosti 253.000,00 €. Iz SPS (PP 231758) smo v letu 2023 imeli 345.329,61 € razpoložljivih sredstev, od katerih je bilo 290.329,61 € vezanih na Aneks št. 1 k pogodbi št. 2550-22-311011 – sredstva, vezana na ukrepe za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča in investicije za ukrepe trajnostne mobilnosti, ne pa tudi na preostanek sredstev vezanih na ukrepe ITV, ki so zapadla 31. 12. 2022, 55.000,00 € pa na pogodbo št. 2550-23-311011. Za izvajanje ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti z namenom prilagajanja na podnebne spremembe – ukrepe preprečevanja in obvladovanja vnosa in širjenja ITV smo namenili 34.756,62 € od 35.000,00 € razpoložljivih sredstev; za ukrepe trajnostne mobilnosti v zavarovanih območjih narave 56.869,57 € od 58.000,00 € razpoložljivih, za ukrepe za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča pa 251.983,56 € od 252.329,61 € razpoložljivih sredstev. Skupno je bilo iz SPS v letu 2023 počrpanih 343.609,75 €.

Višina prihodkov od pridobitne dejavnosti (vodenja, bar, trgovina, najem dvorane) se je lani povišala za četrtnino in tako znašala dobrih 75.000,00 €, kar ocenjujemo, da je najvišji znesek, ki ga lahko dosežemo z razpoložljivim kadrom in brez prekomernega pritiska na naravno okolje. Iz lokalnih virov smo s strani MOK pridobili 880,00 € za izvajanje ozaveščevalnih aktivnosti, iz projekta LAS Istre - Čez slani travnik, pa izplačilo v višini 2.183,57 € za aktivnosti izvedene v letih 2022 in 2023. Vsa lastna sredstva, ki presegajo porabo za upravljanje NRŠZ smo (začasno) namenili izvajanju dveh Interreg projektov.

V letu 2023 se je višanje vrednosti pogodb, sklenjenih za obratovanje centra za obiskovalce, ki so bile posledice višanja stopnje inflacije in cen dobrin, nekoliko umirilo, zato pričakujemo, da bomo v tekočem letu obratovali brez večjih presenečenj, ki bi negativno vplivala na porabo sredstev. Največji izziv še naprej ostajajo napake na objektih, ki bodo v prihodnjih letih predstavljale tako finančno kot organizacijsko breme. Sledili bomo ukrepom vlade in MJU glede sofinanciranja projektov nevladnih organizacij, saj trenutno kaže, da do leta 2025 ne bo mogoče pridobiti sredstev za kritje lastnega deleža pri projektih. To v praksi pomeni, da bomo do zaključka projektov ReCo in POSEIDONE morali v izvedbo projektnih aktivnosti vložiti skoraj 100.000,00 € lastnih sredstev.

Leto 2024 bo potekalo v smeri utečenega upravljanja rezervata ter izvajanja tekočih projektov. Večjih investicij v 2024 ne bo, saj bomo večino časa namenili pripravi novega Načrta upravljanja NRŠZ za obdobje 2025 - 2034.

4 LETNI PROGRAM AKTIVNOSTI

Cilj 1: Redno vzdrževanje in ohranjanje življenjskih okolij sladkovodnega dela naravnega rezervata na Bertoški bonifiki skupaj z odsekom levega razbremenilnika Rižane – Aro znotraj meja rezervata

Kombinirano upravljanje sladkovodnega dela rezervata temelji na upravljanju vodnih režimov in zagotavljanju poplavne varnosti sladkovodnega dela rezervata, vzdrževanju dovodnih jarkov in vodnogospodarske infrastrukture, usmerjeni paši in pozni košnji. Za doseganje cilja 1 je tudi v letu 2024 ključno nadaljevanje izvajanja nalog s teh treh področij, ki so podprte z dopolnilnimi nalogami, kot so vzdrževanje dosedanjih ureditev in kmetijske mehanizacije. Poseben poudarek tudi v letu 2024 namenjamo nadaljevanju odstranjevanja tujerodnih vrst rastlin in živali, zasajevanju domorodnih dreves in grmov ter večkratnemu odstranjevanju okoliške zarasti.

Zadostne količine sladke vode za upravljanje vodnega režima sladkovodnega dela rezervata zagotavljamo z upravljanjem podlivnih in nadlivnih zapornic na ustju Are. Poleg zagotavljanja stalne gladine vode v Ari, zapornični sistem preprečuje tudi vdor slane vode v sladkovodni del rezervata ter nam hkrati omogoča hitro ukrepanje ob izrednih dogodkih kot so vodne ujme in visoke plime in s tem povezano zagotavljanje poplavne varnosti rezervata in okolice. Vzdrževanje zaporničnega sistema poteka v skladu z Ara – sanacija pragu na razbremenilniku Rižane: Navodila za uporabo in vzdrževanje, št. 200/20 – AS (Remonting d.o.o., 2020). Ker je reka Rižana močno izpostavljena večjemu letnemu nihanju vodostaja, bomo v letu 2024 z DRSV (MNVP) in izvajalcem javne vodnogospodarske službe VGP DRAVA Ptuj d.o.o. nadaljevali z aktivnostmi za pripravo enotnega načrta upravljanja zaporničnega sistema pri Turku na Rižani ter avtomatskih zapornic na Ari in morskem kanalu (zagotavljanje biološkega minimuma v sušnih mesecih in razbremenjevanja visokovodnih količin).

Regulacijo dotoka sladke vode na območje sladkovodnega dela rezervata na Bertoški bonifiki izvajamo v skladu z Načrtom upravljanja. Upravljanje vodnih režimov poteka tako, da so po sezonah doseženi nivoji vode, primerni za gnezdeče, seleče se ali prezimujoče vrste ptic, ki hkrati podpirajo tudi prisotne ali razvijajoče se habitatne tipe in druge varovane vrste. Nivoji vode na območju sladkovodnega dela rezervata se zagotavljajo z dovajanjem sladke vode iz Rižane (Ara) prek dovodne zapornice ter odvajanjem vode na luško črpališče prek odvodne zapornice in sifona v jarek 11b zunaj rezervata, ki poteka čez območje GORC Sermin II. Vzdrževanje objektov za urejanje vodnega režima (zapornic, sifonov, ...) in čiščenje jarkov v sladkovodnem delu rezervata potekata v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (v nadaljevanju: POV; Inženiring za vode, 2007).

V okviru ukrepov preventivnega vzdrževanja in redne nege jarkov, v skladu z Načrtom upravljanja NRŠZ za obdobje 2015 - 2024, načrtujemo strojno čiščenje obrobni jarkov 2 in 3 v dolžini 400 m ter strojno čiščenje dovodnih jarkov 5 in 6 v skupni dolžini 600 m na Bertoški bonifiki. Ukrep je namenjen povečanju pretočnosti dovodnih jarkov in izboljšanju poplavne varnosti sladkovodnega dela rezervata.

Čiščenje poteka izmenično, tako da hkrati ni očiščen več kot en večji jarek (obrobni jarek) oziroma polovica dovodnih jarkov. Prav tako naenkrat ne očistimo več kot 50% kateregakoli jarka (izmenično si sledijo 30 m dolgi očiščeni in neočiščeni deli jarka). Odstranjen material nekaj ur pustimo ležati v bližini, da ga lahko zapusti večina živali, nato se ga odstrani. Pred čiščenjem vsak jarek, predviden za čiščenje, temeljito pregledamo z namenom ohranjanja redkih ali ogroženih rastlinskih vrst. Za vzdrževanje jarkov v letu 2024 načrtujemo najem storitve manjšega bagra za odstranjevanje vodnih nanosov z dna jarkov, poglobljanja jarkov in vzdrževanja pretočnosti z namenom odvodnjavanja padavinskih vod na črpališče. Hkrati bomo opravili tudi manjša zemeljska dela in popravila (prehodi za pašno živino, vzdrževanje zapornic, ...). Dela bodo potekala pod nadzorom naravovarstvenega nadzornika in botanika in sicer avgusta in septembra 2024.

Upravljanje vegetacije in primernih življenjskih okolij na obrobju močvirja, ki obsega grmovno in drevesno zarast in mlake, bo tudi v letu 2024 temeljilo na vzdrževanju obstoječih mlak, zasaditvi novega in obrezovanju obstoječega avtohtonega grmovja in dreves ter odstranjevanju tujerodnih vrst. Skladno z izhodišči vzdrževanja habitatov za kačje pastirje, upravljanje vegetacije zajema tudi ročno in strojno čiščenje brežin jarkov in mlak za povečanje osončenosti vodnih površin in zagotavljanje prostorskega mozaika različnih sukcesijskih faz. Zaradi vzdrževanja optimalnih razmer v manjših stoječih vodah vsakoletno odstranjujemo del zarasti ob mlakah. Na ta način vzdržujemo ugodno stanje za rastlinstvo in živalstvo mlak. Čiščenje mlak bo v letu 2024 potekalo med januarjem in marcem ter v času poletne presušitve, med avgustom in oktobrom. Z izvajanjem opisanih ukrepov posledično naraščajo populacije redkih rastlinskih in živalskih vrst v rezervatu. Ukrep čiščenja zarasti ob mlakah se je izkazal kot izredno pomemben za vzdrževanje primerne življenjskega okolja za ohranjanje in povečanje populacije ozkega vrtenca (*Vertigo angustior*). V mahovni plasti, ki se je v zadnjih letih razvila na robu mlak, smo namreč potrdili prisotnost večjega števila živih osebkov te Natura 2000 vrste. S selektivno in postopno košnjo se izboljšujejo tudi razmere za različne oprasovalce, saj je tako vedno na voljo več cvetočih rastlinskih vrst.

V drugi polovici leta 2024 načrtujemo mulčenje trstičja in odstranjevanje biomase na 3 ha velikem območju severnega dela Bertoške bonifike. Na obravnavanem območju prevladujejo pretežno poplavna trstičja, ki imajo osušitveno fazo v poznem poletju, drug del leta pa so bolj ali manj poplavljeni.

Trstičja imajo zelo veliko produkcijo biomase, ta pa se sčasoma kopiči. Če ni motnje, ki bi to nakopičeno biomaso odstranilo, se le-ta akumulira. Naravne motnje, ki pomlajujejo trstičja so požari in odnašanje z vodo med poplavami. V primeru, da ni motnje, ki bi preprečevala prekomerno nabiranje biomase, se biotska pestrost trstičja sčasoma drastično zmanjša. V NRŠZ naravnih motenj ni oziroma so neizvedljive v primeru požiga. Zaradi kopičenja biomase se površine dvigujejo in okopnevajo. Na takšnih delih se začnejo pojavljati grmovne in drevesne vrste, ki proces sukcesije trstičja v gozd, le še pospešijo. Če želimo ohraniti trstičje in njegovo biodiverzitetno je torej nujno ciklično odstranjevanje odvečne biomase z mulčenjem in odstranitvijo biomase vsakih 5-7 let. Z odstranjevanjem zmulčane biomase se bistveno izboljša tudi kvaliteta vode v poplavnem trstičju, saj ni nezaželenega gnitja organske snovi v vodi. Tako se izboljšajo tudi življenjski pogoji za druge vodne organizme.

Na površinah južnega dela sladkovodnega močvirja na Bertoški bonifiki, ki smo jih namenili razvoju oligotrofnih mokrotnih travnišč, bomo nadaljevali z aktivnostmi za preobrazbo ruderalnih travniških površin v vlažne in močvirne travnike. Da bi proces spremembe pašnika v travnik potekal hitreje, bomo tudi v letu 2024 nadaljevali z vnosom semen značilnih rastlinskih vrst za mokrotne travnike. Z dosejevanjem v preteklih letih je bila na območju vzpostavljena semenska banka ključnih gradnikov mokrotnih travnikov z izjemo nekaterih vrst trajnic. V letu 2024 bomo nadaljevali z dosejevanjem naslednjih ciljnih rastlinskih vrst kot so: trstikasta stožka (*Molinia arundinacea*), navadno bičevje (*Scirpoides holoschoenus*), visoki trpotec (*Plantago altissima*) in druge. Z namenom zmanjševanja hranil in s tem siromaščenja tal za ohranjanje in razvoj oligotrofnih travnišč na obravnavanem območju, bomo v letu 2024 izvedli strojno košnjo, raztros, obračanje, zgrabljanje ter baliranje in spravilo sena izvedli 2x letno in sicer: v začetku junija ter v drugi polovici septembra. Navedeni ukrepi za obnovo in ohranjanje ekstenzivnih travnišč bodo financirani s strani **Projekta LIFE FOR SEEDS** v katerem NRŠZ sodeluje kot projektno območje za replikacijo in prenos (akcija E3), v okviru katere bomo z uporabo mešanice lokalnih avtohtonih semen obnovili oziroma vzpostavili 2,4ha habitatnega tipa »Sredozemski vlažni travniki z visokim steblikovjem Molinio-Holoschoenion« (Natura 2000 koda 6420). Izvedba aktivnosti na območju rezervata je načrtovana v letih 2024 in 2025. Proces vzpostavitve tovrstnih travnišč iz prej motenih tal je večleten, zato bomo z vnosom semen in rastlin ter košnjo in odstranjevanjem biomase nadaljevali tudi v prihodnje.

Odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov, košnja in mulčenje vegetacije z odstranjevanjem biomase na težko dostopnih predelih sladkovodnega močvirja ter redno vzdrževanje ograde z električnim pastirjem, poteka po končani gnezditvi ptic. Odstranjeno biomaso po končanih delih deponiramo na prostoru za odlaganje in kompostiranje rastlinskega materiala.

Na otočku pri izlivnem dela Are bomo v letu 2024 nadaljevali z vnosom semen obmorskega ločja (*Juncus maritimus*), Cornutijevega tropotca (*Plantago cornuti*) in obmorskega lana (*Linum maritimum*). Vsa semena so bila nabrana v NRŠZ.

V letu 2024 bomo nadaljevali tudi z izvajanjem ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti na področju obvladovanja vnosa in širjenja ITV. Po potrebi bomo tudi v letu 2024 najeli bager za odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov navadne amorfe (*Amorpha fruticosa*) kateri pripada najvišja stopnja invazivnosti. Odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst in zarasti bo potekalo celo leto, razen v času gnezditve. Na površinah, ki so nedostopne za strojno mehanizacijo, bomo tujerodne rastlinske vrste odstranjevali s pomočjo komunalnega mulčarja ter priključka za rezanje in obrezovanje dreves in grmov, ki omogoča poseg tudi na težko dostopnih brežinah kanalov, ki potekajo ob učni poti in osrednjega jarka. Odstranjene nadzemne in podzemne dele tujerodnih rastlinskih vrst ter ostali požagan les bomo zmleli s pomočjo traktorskega priključka za drobljenje lesa ter zdrobljeno biomaso odpeljali na mesto kompostiranja. Omejevanje in odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin temelji na njihovi identifikaciji, ki jo opravi izkušen botanik v okviru rednih habitatnih kartiranj in vzporednih popisov tujerodnih vrst, hkrati pa upravljavca tudi usmerja v pravilen in trajen način odstranjevanja posameznih vrst.

Načrtovani ukrepi odstranjevanja in preprečevanje ter obvladovanje razširjanja tujerodnih vrst rastlin v letu 2024:

- odstranitev in omejevanje razraščanja tujerodnih rastlinskih vrst z večkratno strojno in ročno košnjo ter ročnim puljenjem poganjkov in korenin tujerodnih rastlinskih vrst z odstranjevanjem biomase,
- nadaljevanje zasajevanja izbranih domorodnih grmovnic in dreves, katerega funkcija je ustvarjanje mejic in grmišč ter zasenčenje podrasti saj na takih površinah invazivke ne uspevajo,
- sprotna selektivna odstranitev zarasti okoli zasajenih in spontano vzniklih rastlin z namenom pospeševanja rasti in razraščanja domorodnih vrst.

V nadaljevanju grafično in v tabeli prikazujemo načrtovane aktivnosti na področju zasaditev, upravljanja vegetacije ter odstranjevanja in omejevanja razraščanja tujerodnih rastlinskih vrst na območju sladkovodnega dela NRŠZ v letu 2024.

Slika 1: Grafični prikaz predvidenih ploskev izvajanja ukrepov na Bertoški bonifiki v letu 2024 (načrtovani ukrepi so opisani v tabeli 1)

Tabela 1: Pregled načrtovanih ukrepov na Bertoški bonifiki v letu 2024

ploskev	Načrtovani ukrepi v letu 2024 (zasaditev, upravljanje vegetacije in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst)
P1	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina (<i>Aster squamatus</i>)-puljenje mladih rastlin pred semenjenjem, navadna amorfa (<i>Amorpha fruticosa</i>)-ročno odstranjevanje nadzemnih delov: maj-november, <u>ročna in strojna košnja ter odstranitev biomase (baliranje in spravilo sena)</u>:junij, <u>vnos semen mokrotnih travišč</u>: trstikasta stožka (<i>Molinia arundinacea</i>), rahlocvetna kukavica (<i>Orchis laxiflora</i>), čebeljeliko mačje uho (<i>Ophrys apifera</i>), podlesni šaš (<i>Carex otrubae</i>), velecvetni ralovec (<i>Serapias vomeracea</i>) in navadno bičevje (<i>Scirpoides holoschoenus</i>): julij, oktober, <u>zasaditev ruš značilnih vrst mokrotnih travišč</u>: trstikasta stožka, navadno bičevje, močvirski regrat (<i>Taraxacum palustre</i> agg.) in druge: januar-marec.
P2	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina (<i>Aster squamatus</i>)-ročno puljenje pred semenjenjem, raznozobi grin (<i>Senecio inaequidens</i>)-ročno puljenje pred semenjenjem: maj-november, <u>ročno čiščenje vegetacije ter odstranitev biomase</u>: avgust-december, <u>ročno in strojno čiščenje brežin jarkov za povečanje osončenosti vodnih površin</u>: maj-september, <u>vnos semen in korenik</u>: zlatičnata žabarka (<i>Baldellia ranunculoides</i>), močvirska perunika (<i>Iris pseudacorus</i>), ozkolistni rogoz (<i>Typha angustifolia</i>): julij, december.
P3	<u>odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: navadna amorfa-ročno odstranjevanje nadzemnih delov, bleščeča kalina (<i>Ligustrum lucidum</i>)-ročno puljenje ter odstranjevanje drugih nitrofilnih ruderalnih vrst: maj-december, <u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>: maj-november, <u>ročna odstranitev zarasti okoli zasajenih rastlin</u>: januar-marec, <u>zasaditev domorodnih drevesnih in grmovnih vrst</u>: lipovec (<i>Tilia cordata</i>), bela vrba (<i>Salix alba</i>), krhka vrba (<i>S. fragilis</i>), črna jelša (<i>Alnus glutinosa</i>), pepelnatosiva vrba (<i>Salix cinerea</i>), navadna kalina (<i>Ligustrum vulgare</i>), navadni češmin (<i>Berberis vulgaris</i>); skupaj okoli 450 sadik in podtaknjencev: januar-marec.
P4 in P5	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina- ročno puljenje pred semenjenjem, raznozobi grint- ročno puljenje pred semenjenjem: maj-november, <u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>: maj-oktober, <u>zasaditev domorodnih grmovnih vrst</u>: navadna kalina, enovrati glog (<i>Crataegus monogyna</i>), navadni šipek (<i>Rosa canina</i>); 75 sadik in podtaknjencev: januar.
P6	<u>odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: navadna amorfa-ročno odstranjevanje nadzemnih delov, navadna robinija (<i>Robinia pseudoacacia</i>)-ročno odstranjevanje nadzemnih delov, bleščeča kalina-ročno puljenje, lovorikovec (<i>Prunus laurocerasus</i>)-ročno puljenje in japonsko kosteničevje (<i>Lonicera japonica</i>)-ročno odstranjevanje poganjkov: januar-april, <u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>: maj-oktober, <u>zasaditev domorodnih drevesnih in grmovnih vrst</u>: lipovec, beli topol, bela vrba, krhka vrba, črna jelša, pepelnatosiva vrba, navadni češmin, navadna kalina, mali jesen (<i>Fraxinus ornus</i>), maklen (<i>Acer campestre</i>), rdeča vrba (<i>Salix purpurea</i>); skupaj okoli 350 sadik in podtaknjencev: december-marec.

P7	<u>odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: navadna robinija-ročno in strojno odstranjevanje nadzemnih delov, navadna amorfa-ročno odstranjevanje nadzemnih delov in ročno puljenje mladih rastlin, verlotov pelin (<i>Artemisia verlotiorum</i>)-ročno puljenje poganjkov in strojna košnja, laška repa (<i>Helianthus tuberosus</i>)-ročno puljenje, luskasta nebina-ročno puljenje pred semenjenjem, pelinolistna ambrozija (<i>Ambrosia artemisiifolia</i>)-ročno puljenje pred cvetenjem in navadna kanela (<i>Arundo donax</i>)-ročno in strojno odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov: celo leto, <u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>: maj-oktober, <u>čistilna strojna košnja z odstranjevanjem pokošene biomase</u>: julij-avgust, <u>vnos semen in zasaditev ruš za vzpostavitev oligotrofnega travnika</u>: podlesni šaš, trstikasta stožka, pokončni stoklasec (<i>Bromopsis erectus</i>) in zlatolaska (<i>Chrysopogon gryllus</i>): julij-september.
P10 in P11	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina-puljenje pred semenjenjem, navadna amorfa-odstranjevanje nadzemnih in podzemnih delov, pelinolistna ambrozija-puljenje pred semenjenjem: maj-november, <u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>: maj-oktober, <u>izvedba ročnih čistilnih košenj</u> (3krat): junij-oktober, <u>vnos semen</u>: obmorski lan (<i>Linum maritimum</i>), obmorsko ločje (<i>Juncus maritimus</i>) in navadno bičevje na poprej pripravljen teren: oktober-december.
P12	<u>ročna košnja ter odstranjevanje biomase</u>: julij in oktober, <u>vnos semen</u>: pokončni stoklasec, zlatolaska, osjeliko mačje uho (<i>Ophrys sphegodes</i>), volecvetni ralovec, prava lakota (<i>Galium verum</i>), skalna glota (<i>Brachypodium rupestre</i>), jadranska smrdljiva kukavica, več vrst iz rodu bilnic (<i>Festuca</i> sp.), navadni grintavec (<i>Scabiosa columbaria</i>) in druge: julij-oktober, <u>vzdrževanje njive z žitnimi plevli</u>: enoletni zajčji mak (<i>Adonis annua annua</i>), navadni kokalj (<i>Agrostemma githago</i>), njivska zlatica (<i>Ranunculus arvensis</i>) in druge: oktober-junij.
P14 in P15	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: luskasta nebina, pelinolistna ambrozija, navadna amorfa: maj-november, <u>obrezovanje domorodnih grmovnic in dreves</u>: maj-oktober, <u>odstranjevanje za omejitev razraščanja</u>: lepljiva ditrihovka (<i>Dittrichia viscosa</i>) in raznozobi grint: junij-september.
P16	<u>ročno in strojno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst</u>: navadna amorfa in robinija: december-marec, <u>odstranjevanje odvečne biomase</u>: avgust-december.
P17	<u>košnja ter odstranjevanje biomase</u>: julij, <u>vnos semen mokrotnih travišč</u>: trstikasta stožka (<i>Molinia arundinacea</i>), robati luk (<i>Allium angulosum</i>), rahlocvetna kukavica (<i>Orchis laxiflora</i>), čebeljeliko mačje uho (<i>Ophrys apifera</i>), podlesni šaš (<i>Carex otrubae</i>), navadni čistec (<i>Betonica officinalis</i>) in navadno bičevje (<i>Scirpoides holoschoenus</i>): julij-november.
P18 in P 19	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinakih vrst</u>: navadna amorfa, bleščeča kalina, navadna kanela in navadna robinija ter <u>spodbujanje razraščanja avtohtonih drevesnih in grmovnih vrst</u>: januar-april, avgust-december.

Oštevilčevanje ciljev, nalog in aktivnosti v tem programu dela je usklajeno z Uredbo o načrtu upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok za obdobje 2015–2024 (Uradni list RS, št. 102/15), zato si v preglednicah od 1-10 številčne oznake ne sledijo zvezno pri nalogah in aktivnostih, ki se v letu 2024 ne izvajajo in so zaradi tega iz programa dela izpuščene kot tudi je izpuščen cilj 4 v skladu z dogovorom članov Odbora NRŠZ na 28. redni seji dne 16.2.2023.

Preglednica 1: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 1

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
1.1. Upravljanje nivoja vode				
1.1.1. Spomladanski nivo	- €	PP 231321	-	nivo vode na koti -0,60 do -0,70m (april - julij)
1.1.2. Poletni nivo	- €	PP 231321	-	minimalna globina vode; izsušitev območja za potrebe košnje in mulčanja (avgust, september)
1.1.3. Jesensko-zimski nivo	- €	PP 231321	-	maksimalna globina vode na koti -0,40 m (oktober-marec)
1.1.4. Polnjenje/praznjenje sladkovodnega dela	- €	PP 231321	izvajalec VG službe	zagotavljanje primerne vodostaja v posameznih obdobjih, poletna izsušitev območja za potrebe upravljanja
1.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
1.2.1. Čiščenje dovodnih jarkov	7.000,00 € iz PP 231758 - SPS	PP 231758 - SPS	podizvajalec (najem bagra)	strojno čiščenje obrobni jarkov v dolini 400 m ter strojno čiščenje dovodnih jarkov v skupni dolžini 600 m
1.2.2. Redno vzdrževanje zapornic in spremljevalnih struktur v skladu s POV	25,00 €	PP 231321	-	čiščenje vodnih nanosov na objektih (1x mesečno), mazanje vodil na zapornicah (1x letno)
1.2.3. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	200,00 €	PP 231321	-	po potrebi v primeru okvare na objektih
1.3. Usmerjena paša				
1.3.1. Vzdrževanje pašne infrastrukture	5.500,00 €	PP 231321	-	zamenjava dotrajanega električnega pašnega aparata, pregled ograde z električnim pastirjem (1x mesečno) ter popravila ograde - postavitve zaščitne ograje pri maneži
1.3.2. Košnja vegetacije pod ogrado z električnim pastirjem	25,00 €	PP 231321	-	strojna košnja (1x letno), ročna košnja (2x letno) oziroma po potrebi
1.3.3. Postavitev čredink	25,00 €	PP 231321	-	prestavitev čredink po potrebi
1.3.7. Košnja in baliranje zunaj območja naravnega rezervata ter spravilo sena/ zimske krme za pašne živali	1.000,00 €	PP 231321	-	vsaj 21 ton krme
1.3.9. Nadzor pašnih živali, redna dnevna oskrba in dohranjevanje v zimskih mesecih	4.000,00 € (od tega 2.000,00 € za krmo iz PP 231321 in 2.000,00 € za	PP 231321/ lastna dejavnost	-	nakup krme za dohranjevanje v zimskih mesecih (po potrebi), okvirni obseg 60 dni po 3h/ dan (studensko delo, prostovoljci)

študentsko delo iz lastnih sredstev)				
1.3.10. Izvajanje letnega veterinarskega programa	2.000,00 €	PP 231321	Veterinarska ambulanta Koper	redno cepljenje 7 živali (1x letno), obrezovanje kopit pri konjih 6 živali (3x letno), kastracija 1 živali
1.3.11. Veterinarska oskrba živali	4.500,00 € (od tega 1.000,00 € iz PP 231321 in 3.500,00 € iz lastnih sredstev)	PP 231321	Veterinarska ambulanta Koper/ zunanji izvajalec	pregled stanja pašne živine s strani usposobljenega veterinarja (po potrebi), zdravljenje konj
1.3.12. Vodenje dokumentacije, registrov	- €	PP 231321		arhiv dokumentacije
1.4. Košnja in mulčanje vegetacije				
1.4.1. Odstranjevanje vegetacije jarkov	150,00 €	PP 231321	-	odstranjevanje vegetacije z brežin jarkov v dolžini 4500 m, odstranjevanje biomase po mulčanju jarkov v dolžini 2200 m
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih ter odstranjevanje biomase	5.400,00 €	PP 231321	podizvajalec (najem bagra)	15 ha ter mulčanje trstišča in odstranjevanje biomase na območju severnega dela Bertoške bonifike na površini 3 ha
1.4.3. Pozna košnja s strižno kosilnico in odstranjevanje biomase z baliranjem na površinah mokrotnih pašnikov	750,00 €	projektno, LIFE FOR SEEDS (postavka 231301 - Mednarodni projekti LIFE)	-	košnja, raztros, zgrabljanje ter baliranje in spravilo sena na 2,4 ha/2x letno
1.4.4. Ročna košnja na predelih, ki so nedostopni za traktor	25,00 €	PP 231321	-	1,5 ha
1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje	4.500,00 € (od tega 1.000,00 € iz PP 231321 za odstranjevanje ITVR in 3.500,00 € iz projekta LIFE FOR SEEDS za nabiranje, čiščenje in vnos semen)	PP 231321/ projektno (postavka 231301 - Mednarodni projekti LIFE)	zunanji sodelavec - botanik	ročno odstranjevanje in preprečitev razširjanja amorfe in robinije, drobljenje, odvoz in kompostiranje biomase nabiranje in čiščenje semen ter dosejevanje gradnikov mokrotnih travnikov na 2,4 ha, omejitev paše vsaj na 3 ha
1.6. Vzdrževanje mlak in površin ob krožni učni poti				
1.6.1. Čiščenje mlak in odstranjevanje vegetacije	2.000,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	15 mlak oziroma 0,03 ha
1.6.2. Mulčanje jarkov	25,00 €	PP 231321	-	1100 m
1.6.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	25,00 €	PP 231321	-	2600 m/2x letno
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	1.500,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	200 dreves/ grmovnic, odstranjevanje zarasti in tujerodnih invazivnih rastlin
1.6.5. Dosejevanje grmovnic po potrebi	3.000,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	zasaditev območja z domorodnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami (cca. 900 sadik) ob strugi Are v dolžini 700

m, zasenčenje rastišč tuj. rast. vrst in preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi navadne amorfe, laške repe, pelinolistne ambrozije, blešččice kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca...

1.7. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	8.000,00 € (od tega 6.000,00 € za delo botanika iz PP 231321 in 2.000,00 € za najem bagra iz PP 231758 - SPS)	PP 231321/ PP 231758 - SPS	zunanji sodelavec – botanik, podizvajalec (najem bagra)	strojno in ročno odstranjevanje in preprečitev razširjanja ITVR na predvidenih ploskvah: odstranjevanje nadzemnih delov rastlin, zasenčenje, drobljenje, odvoz in kompostiranje biomase
1.7.3. Izlov zapuščenih domačih živali ter obveščanje ali odvoz v zavetišče ali pristojno vet.org.	- €	PP 231321	-	spremljanje stanja in ukrepanje po potrebi
1.7.4 Aktivnosti za omejevanje plenilcev in drugih vrst, ki s plenjenjem ali tekmovalnostjo negativno vplivajo na ciljne vrste	- €	PP 231321	–	spremljanje stanja in ukrepanje po potrebi
1.8. Redno vzdrževanje kmetijske mehanizacije				
1.8.1. Redno servisiranje traktorja in kmetijskih priključkov	1.500,00 €	PP 231321	-	redni servis (1x letno), manjša popravila (po potrebi), vzdrževanje in podmazovanje kmetijskih priključkov in opreme
1.8.2. Registracije in zavarovanja	1.550,00 €	PP 231321	-	podaljšano prometno dovoljenje za traktor ter zavarovanje in registracija el. delovnega vozila
1.8.3. Najem vozila za prevoz sena	- €	PP 231321	-	izvedba v okviru aktivnosti 1.3.7.
1.8.5. Nabava orodja in potrošnega materiala potrebnega za vzdrževanje kmetijske mehanizacije	1.500,00 € (od tega 500,00 € iz PP 231321 in 1.000,00 € iz PP 231758 – SPS)	PP 231321/ PP 231758 – SPS	-	vzdrževanje kmetijske mehanizacije (material in orodje, nabava in popravila orodij za odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst
SKUPAJ	54.200,00 €			

Cilj 2: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških in hidroloških razmer v brakični laguni

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst je ključnega pomena ustrezno upravljanje vodnega režima v laguni NRŠZ. Upravljanje vodne gladine v laguni poteka s pomočjo samodejnega zaporničnega sistema na morskem kanalu, ki laguno povezuje z morjem, in dveh vodomernih jaškov, ki sta postavljena v laguni in na morskem kanalu. Vodni režim na območju brakičnega dela rezervata, ki je bil na podlagi upravljaljskih izkušenj vzpostavljen v preteklih letih, deluje na sledeči način:

- med jesensko selitvijo, prezimovanjem in spomladansko selitvijo ptic je zapornica odprta; v tem obdobju, ki okvirno traja od sredine avgusta do konca marca, se laguna polni in prazni glede na naravni cikel plimovanja;

- v gnezditvenem obdobju se vključi samodejni režim delovanja zapornice, ki med plimo omogoča nadzorovano polnjenje in med oseko praznjenje lagune do programsko določenih kot, s čimer je ob plimi onemogočena preplavitev gnezdišč in popolna izsušitev lagune ob velikih osekah.

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst bomo v letu 2024 nadaljevali z utečenim upravljanjem vodnega režima v laguni Škocjanskega zatoka. Kotalna zapornica na morskem kanalu nam omogoča učinkovito upravljanje z vodostajem brakičnega dela rezervata v gnezditvenem obdobju ter dolgoročno prispeva tudi k zagotavljanju poplavne varnosti območja zaradi dvigovanja morske gladine ter varovanju območja v primeru potencialne nevarnosti izlitja nevarnih snovi v morju. Upravljanje zaporničnega sistema na morskem kanalu poteka v skladu s Projektom o obratovanju in vzdrževanju (Inženiring za vode, 2007) in navodili za vzdrževanje kotalne zapornice Zapornični objekt – hidromehanska oprema POV – P128HO (Birometal projektiranje, razvoj in inženiring, d.o.o., 2007).

V sodelovanju z DRSV (MNVP) in izvajalcem javne vodnogospodarske službe VGP DRAVA Ptuj d.o.o., bomo v letu 2024 nadaljevali z optimizacijo in povezavo programske opreme zaporničnega sistema pri Turku na Rižani ter sistemov avtomatskih zapornic na Ari in morskem kanalu, ki so pomembni za stalen nadzor nad vodostaji brakičnega dela rezervata in zagotavljanja ugodnega ohranitvenega stanja gnezdečih populacij vodnih in močvirskih ptic.

V skladu z Letnim programom dela NRŠZ smo v prvi polovici leta 2023 zaključili z izvedbo aktivnosti za zmanjšanje ogroženosti, ki jo varovanim habitatom in vrstam območij na stiku morja in kopnega, kakršno je območje NRŠZ, prinašajo podnebne spremembe. Izvedeni ukrepi so namenjeni povečanju pretočnosti lagunskih kanalov in zmanjšanju poplavne ogroženosti ob povišanem plimovanju ter dodatnim ureditvam habitatov v brakični laguni, ki so vključevale oblikovanje novih in nadvišanje obstoječih Natura 2000 habitatov namenjenih ohranjanju varovanih habitatnih tipov kot tudi gnezdišč in prehranjevališč varovanih vrst ptic.

Izvedba ukrepov je bila vključena v Program porabe sredstev SPS v letih 2022 in 2023, poleg tega pa smo za del teh aktivnosti v začetku leta 2023 pridobili dodatna finančna sredstva iz dveh projektov in sicer: iz projekta POSEIDONE (Program Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021-2027), kjer smo v okviru pilotne akcije v laguni izvedli oblikovanje 1,2 ha muljastih otočkov (izkop in vgradnja 3.308 m³ lagunskega sedimenta) ter projekta ReCo (Program Interreg Srednja Evropa 2021-2027) v okviru katerega smo oblikovali tri manjše muljaste otočke za gnezditev varovanih vrst ptic v brakičnem delu rezervata.

V skladu s projektno dokumentacijo PZI: »Poglabljanje sekundarnih kanalov ter ureditev habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok« (PIA Studio d.o.o., št. projekta: 45/2022, oktober 2022) je izvajalec del VGP DRAVA Ptuj d.o.o. izvedel ureditev 3 ha muljastih površin namenjenih ohranjanju varovanih N2000 habitatov in vrst z izkopom in transportom 10.808 m³ sedimenta na, s projektno dokumentacijo določene lokacije v laguni. Zaradi pridobljenih dodatnih sredstev iz obeh programov Interreg smo ukrep nadvišanja in oblikovanja novih muljastih površin v laguni lahko realizirali v celoti, oziroma kot je bilo predvideno v projektni dokumentaciji. V letu 2024 dodatnih ukrepov za ohranjanje in povečanje ciljnih habitatnih tipov brakičnega dela naravnega rezervata ne načrtujemo.

Na izlivnem delu Are je manjše rastišče obmorskega lanu (*Linum maritimum*). V letu 2024 bomo nadaljevali z ročnim odstranjevanjem mladih poganjkov navadne amorfe. S tem ukrepom, ki ga izvajamo 1x mesečno, izčrpamo invazivno amorfo in ustvarjamo primerno rastišče za širjenje obstoječe populacije obmorskega lanu. Na izbranih mestih v laguni bomo nadaljevali z vnosom semen obmorskega ločja (*Juncus maritimus*) ter z odstranjevanjem prevladujočega trsta izboljšali rastiščne pogoje za obmorsko triroglo (*Triglochin maritimum*), ki je bila na tem območju najdena v preteklosti.

Na območju pod ankaransko vpadnico bomo v letu 2024 nadaljevali s strojnim in ročnim odstranjevanjem tujerodnih vrst rastlin, obrezovanjem domorodnih dreves in grmov, čistilno košnjo (vsaj trikrat letno) z odstranitvijo biomase ter vnosom izbranih semen gradnikov oligotrofnih suhih travnikov kot so: pokončna stoklasa (*Bromopsis erecta*), zlatolaska (*Chrysopogon gryllus*), navadna migalica (*Briza media*), navadna pasja trava (*Dactylis glomerata*), ilirsko grabljišče (*Knautia ilytica*), navadni gladež (*Ononis spinosa*),

širokolistni grahor (*Lathyrus latifolius*), sinji šaš (*Carex flacca*), srednji trpotec (*Plantago media*), dlakavi gadnjak (*Scorzonera villosa*) in druge. Proces vzpostavitve tovrstnih travnišč iz prej motenih tal, preraščenih z invazivkami je večleten, zato bomo z vnosom semen in rastlin ter košnjo obravnavanega območja nadaljevali tudi v prihodnje.

Navedeni ukrepi za obnovo in ohranjanje ekstenzivnih travnišč bodo financirani s strani **Projekta LIFE FOR SEEDS** v katerem NRŠZ sodeluje kot projektno območje za replikacijo in prenos (akcija E3), v okviru katere bomo z uporabo mešanice lokalnih avtohtonih semen obnovili oziroma vzpostavili 1,8 ha habitatnega tipa »Vzhodna submediteranska suha travnišča (*Scorzonera villosa*)« (Natura 2000 koda 62A0). Izvedba aktivnosti na območju rezervata je načrtovana v letih 2024 in 2025.

V nadaljevanju grafično in v preglednici prikazujemo načrtovane aktivnosti na področju zasaditev, upravljanja vegetacije ter odstranjevanja in omejevanja razraščanja tujerodnih rastlinskih vrst na območju pod ankaransko vpadnico v letu 2024.

Slika 2: Grafični prikaz predvidenih ploskev izvajanja ukrepov na območju pod ankaransko vpadnico v letu 2024 (načrtovani ukrepi so opisani v tabeli 2)

Tabela 2: Pregled načrtovanih ukrepov na območju pod ankaransko vpadnico v letu 2024

ploskev	Načrtovani ukrepi v letu 2024 (zasaditev, upravljanje vegetacije in odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst)
P20	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin:</u> navadna amorfa, verlotov pelin, laška repa (<i>Helianthus tuberosus</i>): julij - september , <u>selektivna ročna košnja in odstranjevanje zarasti:</u> julij – avgust ,
P21	<u>ročno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin:</u> navadna amorfa, verlotov pelin, laška repa: julij - oktober , <u>selektivna košnja in odstranitev biomase:</u> julij - avgust , <u>vnos semen oligotrofnih polsuhih travnikov:</u> avgust - september , <u>obrezovanje grmov in dreves ter čiščenje zarasti okoli zasajenih rastlin:</u> junij - september .
P22	<u>ročno in strojno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin:</u> izkop podzemnih delov: navadna amorfa, robinija, ročno odstranjevanje mladih invazivk: verlotov pelin, laška repa, luskasta nebina: avgust, november , <u>obrezovanje grmov in dreves:</u> september , <u>strojna priprava terena in vnos semen gradnikov polsuhih travnikov:</u> november, december .
P23	<u>ročna košnja</u> z odstranitvijo biomase, ročno odstranjevanje navadne robinije in luskaste nebine: julij , vnos semen oligotrofnih travnišč: julij-oktober ,
P24	<u>ročno in strojno odstranjevanje</u> navadne amorfe in spodbujanje razraščanja avtohtonih drevesnih in grmovnih vrst: december-april .

V letu 2024 bomo nadaljevali tudi z izvajanjem ukrepov povezanih s problematiko preprečevanja motenj na območju pod ankaransko vpadnico. V okviru naravovarstvenega nadzora bomo izvajali redne obhode, tedensko odstranjevali smeti ter izvedli čiščenje smeti na gnezditvenih otočkih znotraj lagunarnega dela rezervata. Ob pomoči prostovoljcev bomo tudi v letu 2024 organizirali, zdaj že tradicionalno, čiščenje morskih nanosov in odpadkov na robovih brakičnega dela rezervata.

Preglednica 2: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 2

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
2.1 Upravljanje nivoja vode				
2.1.1. Nivoji v gnezditvenem obdobju	160,00 €	PP 231321	-	avtomatski režim: polnjenje lagune do kote +0,45 m, praznjenje lagune ob oseki do kote +0,20 m (april-avgust)
2.1.2. Nivoji vode v ostalih obdobjih	160,00 €	PP 231321	-	avtomatski režim (marec-april): polnjenje do kote +0,50 m, praznjenje enako kot v gnezditvi, ročni način delovanja – zapornica odprta: laguna se polni in prazni po naravnih ciklikih, ročno upravljanje zapornice ob povišanem plimovanju in obilnem deževju
2.2. Vzdrževanje in nadgradnja objektov za urejanje vodnega režima				
2.2.3. Redno vzdrževanje avtomatske zapornice na morskem kanalu v skladu s POV	25,00 €	PP 231321	-	1x letno
2.2.4. Ostala popravila objektov za urejanje vodnega režima	- €	PP 231321	-	po potrebi
2.3. Vzdrževanje lagunskih elementov				
2.3.2. Čiščenje morskih nanosov in ostalih smeti znotraj lagunskega dela rezervata	- €	PP 231321	Prostovoljci	čiščenje morskih nanosov na površini 50.000 m ² (1x letno)
2.4. Preprečitev motenj ter potencialne akt. za omejevanje morskih tujerodnih org. in domorodnih vrst plenilcev				
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico	6.000,00 € (od tega 1.500,00 € iz PP 231321 za odstranjevanje ITVR in 4.500,00 € iz projekta LIFE FOR SEEDS za delo botanika (nabiranje, čiščenje in vnos semen))	PP 231321/ projekt LIFE FOR SEEDS (postavka 231301 - Mednarodni projekti LIFE)	zunani sodelavec – botanik	strojno in ročno selektivno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst (navadna amorfa, robinija, navadna kanela, luskasta nebina, laška repa, verlotov pelin) ter vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhega travnika s toploljubnimi grmovnimi in drevesnimi vrstami (2x košnja, vnos semen gradnikov polsuhih travnikov na površini 1,8ha)

2.4.5. Akt. za omejevanje domorodnih vrst plenilcev v primerih, da s plenjenjem ali kompeticijo negativno vplivajo na ciljne vrste (po potrebi)	- €	PP 231321/ projektno/ lastna dejavnost	-	nadaljevanje izvajanja ukrepa za omejevanje predacije rumenonogih galebov s postavitvijo plastičnih maket galebov na gnezdišča
2.5. Vzdrževanje vegetacije na območju med ankaransko vpadnico in robnimi habitati				
2.5.1. Priprava načrta ter vzpostavitev poznega mulčanja območja	350,00 €	PP 231321	-	večkratno mulčanje območja z odstranjevanjem biomase pod ank. vpadnico
2.5.2. Dosajevanje grmovnic na zastiralnem nasipu vzdolž ankaranske vpadnice	(skupna izvedba z akt. 2.4.1.)	PP 231321	zunani sodelavec - botanik -	obrezovanje sadik, čiščenje zarasti ter postavitve ovir za preprečevanje prehoda na zastiralne nasipe
2.5.3. Mulčanje 1 m pasu ob učni poti	(skupna izvedba z akt. 2.5.1.)	PP 231321	-	650 m/ 2x letno
2.5.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	(skupna izvedba z akt. 2.4.1.)	PP 231321	zunani sodelavec - botanik	50 do 100 dreves in grmov
2.6. Inicialno dosajevanje pomembnih vrst slanuš				
2.6.1. Dosajevanje morskega lanu s semeni, nabranimi pri Sv. Nikolaju	500,00 €	PP 231321	zunani sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter zarasti in tujerodnih invazivnih rastlinskih vrst (navadna amorfa, luskasta nebina, pelinolistna ambrozija)
2.6.2. Dosajevanje morskega ločkovja na izbrana mesta v laguni	500,00€	PP 231321	zunani sodelavec - botanik	vsaj 1 sejanje ter vzdrževanje obstoječega rastišča s pozno košnjo in odstranjevanjem biomase ter zarasti in tujerodnih invazivnih rastlin (navadna amorfa, luskasta nebina, pelinolistna ambrozija)
2.6.3. Dosajevanje drugih vrst po navodilih botanikov (po potrebi)	500,00 €	PP 231321	zunani sodelavec - botanik	odstranjevanje prevladujočega trsta in vzpostavitev rastišča za obmorsko trirogljo
SKUPAJ	8.195,00 €			

Cilj 3: Redno vzdrževanje in ohranjanje ugodnih ekoloških razmer na območju Jezerca

V 2024 bomo nadaljevali z upravljanjem zapornice na jarku, ki območje Jezerca povezuje z laguno NRŠZ. S tem se ohranja sladkovodni značaj območja s sestoji obrežnega trstičja ter vzdržujejo primerna življenjska okolja za ohranjanje in povečanje populacije močvirske sklednice.

V letu 2024 smo nadaljevali z izvajanjem preventivnih kot tudi aktivnih ukrepov za obvladovanje vnosa in širjenja tujerodne vrste želve okrasna gizdavka (*Trachemys scripta*) v NRŠZ. Območje rezervata je bilo opredeljeno kot prednostno območje za izvajanje posegov v populacijo okrasne gizdavke (Strokovne podlage za obvladovanje močno razširjenih invazivnih tujerodnih vrst za vrsto okrasna sklednica (*Trachemis scripta*), Zavod RS za varstvo narave, marec 2018). Za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih okrasnih sklednic v NRŠZ je predlagan ukrep trajna odstranitev.

V okviru izvajanja ukrepov, ki so bili vključeni v Program porabe sredstev SPS, smo v obdobju od 2019-2023 z metodo lova z vodnimi pastmi (vrše) in na roke odstranili 835 osebkov, tujerodnih vodnih želv, večino rdečevratk (*Trachemys scripta elegans*). Za izboljšanje ohranitvenega stanja in povečanja populacije domorodne močvirske sklednice (*Emys orbicularis*), ki je bila za predviden sklop ukrepov opredeljena kot indikatorska vrsta, bodo ukrepi tudi v letu 2024 usmerjeni v izlov čim večjega števila osebkov tujerodne okrasne gizdavke in drugih tujerodnih vrst vodnih želv ter preprečevanju razmnoževanja le-teh na sladkovodnem delu rezervata, predvsem na območju Jezerca.

Kljub izlovu tujerodne okrasne gizdavke v preteklih letih smo s sočasno izvedbo vizualnega štetja želv ugotovili, da ostaja vrsta še vedno množično prisotna v NRŠZ. Zato je z ukrepom odstranjevanja okrasne gizdavke nujno nadaljevati tudi v prihodnje. V letu 2023 smo poleg 82 osebkov okrasnih gizdavek izlovili tudi 1 osebek lažne zemljevidarke (*Graptemys pseudogeographica*) kar je bilo zaradi lege rezervata tudi pričakovano. V bližnji prihodnosti lahko pričakujemo tudi prisotnost drugih tujerodnih vrst vodnih želv kot npr. kitajsko trikrempljičarko (*Pelodiscus sinensis*), ki je trenutno še v prodaji v trgovinah s hišnimi živalmi. Prioritetno območje za izvajanje ukrepov v letu 2024 je območje sladkovodnega vodnega telesa Jezerce, kjer se okrasne gizdavke pojavljajo v največjem številu.

V okviru terenskega dela, pri izvedbi ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa ter širjenja invazivnih okrasnih gizdavek, smo v preteklih letih pregledovali tudi potencialna mesta za gnezda okrasne gizdavke ter potrdili dejstvo, da se vrsta na območju sladkovodnega dela rezervata tudi razmnožuje. Vsa odkrita gnezda smo ustrezno sanirali in jajca izkopali. Z ukrepom iskanja gnezd in odstranjevanja jajc je pomembno nadaljevati tudi v prihodnje, saj na ta način uspešno preprečujemo razmnoževanje vrste. Na podlagi pridobljenih izkušenj iz prejšnjih let bomo pregledovali sončne, z vegetacije revne in suhe površine z mehko zemljo ter drobljivo podlago. Pozorni bomo tudi na površine s tršo in ne preveč peščeno podlago, saj smo potrdili tudi gnezdenje na trših mestih kot je npr. gramoz ob učni poti. Vsa najdena gnezda bomo ustrezno sanirali.

V okviru ukrepov za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivne okrasne gizdavke letu 2024 načrtujemo pilotno izvedbo iskanja tujerodnih vrst želv in njihovih gnezd s pomočjo psov, izurjenih za delo z nosom, v katero bodo vključeni kinolog z licenco kot zunanji izvajalec in naravovarstveni nadzornik. Primeri iz tujine kažejo tudi, da je iskanje s pomočjo pasjega nosu bolj učinkovito; srednje in dolgoročno pa pripomore tudi k zmanjšanju stroškov. Poleg tega verjamemo tudi, da bi lahko v prihodnosti opustili evtanazijo kot edino rešitev za boj proti tujerodnim invazivnim vrstam vodni želv.

Tudi v letu 2024 je eden izmed glavnih ciljev ozaveščanje o problematiki tujerodnih vrst želv. V bližini centra za obiskovalce smo uredili učni ribnik, ki bo služil kot nadomestni habitat za okrasne gizdavke pred odvozom v veterinarsko ambulanto ter kot zatočišče za druge tujerodne vrste želv, ki nimajo statusa invazivne vrste. Poleg tega bo ribnik služil tudi kot točka za izobraževanje udeležencev na vodenih ogledih o problematiki tujerodnih invazivnih vrst. V ta namen smo v letu 2023 ponatisnili zgibanko »*Zakaj bi morali*

vsi poznati okrasno gizdavko» s predstavitvijo problematike vnosa in širjenja tujerodnih vrst vodnih želv ter rešitvami za preprečevanje in obvladovanje tovrstne problematike. Še naprej bomo v okviru vodenih ogledov izvajali kratka predavanja o problematiki tujerodnih invazivnih vrst želv za različne starostne skupine ter na socialnih omrežjih ozaveščali širšo javnost.

Med izlovom okrasne gizdavke vzporedno pridobivamo tudi podatke o prisotnosti močvirske sklednice, kar nam omogoča pripravo ocene stanja njene ohranjenosti na območju NRŠZ. Podatke o velikosti populacije močvirske sklednice za pretekla leta smo pridobili z metodo lova (postavitev vrš), označevanja in ponovnega ulova. Ulovljene močvirske sklednice označimo s čipom ali markico in jo nato izpustimo nazaj v naravo. V letu 2023 smo ulovili 39 neoznačenih močvirskih sklednic. Močvirske sklednice, ki so ustrezale kriterijem za vnos mikročipa smo opremili z mikročipom, medtem ko smo preostale označili z metodo brušenja oklepa. S spremljanjem stanja bomo nadaljevali tudi v letu 2024.

V okviru izvajanja ukrepov za obvladovanje širjenja invazivnih rastlinskih vrst v rezervatu bomo nadaljevali s strojnim čiščenjem nadzemnih in podzemnih delov navadne amorfe, japonskega kosteničevja, navadne kanele in zlatega bambusa (*Phyllostachys aurea*) ter ročnim odstranjevanjem verlotovega pelina, laške repe in drugih invazivk.

Med nujne ukrepe izvajanja naravovarstvenega nadzora na območju Jezerca uvrščamo predvsem opustitev vrtičarske dejavnosti, odstranitev vrtičarske infrastrukture in prenehanje hranjenja in nujnega zatočišča domačim živalim znotraj meja NRŠZ. V letu 2024 pričakujemo nadaljevanje inšpekcijskega postopka na zadnji površini aktivnega izvajanja vrtičarske dejavnosti ter prenehanje hranjenja in nujnega zatočišča mačkam na območju obravnave. Ključnega pomena za vzpostavitev ugodnega ohranitvenega stanja območja sta tudi nadaljevanje sodelovanja z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja s Škocjanskega hriba. S sodelovanjem s strokovnimi službami MOK bomo nadaljevali tudi v letu 2024.

Preglednica 3: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 3

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
3.1 Upravljanje nivoja vode				
3.1.1. Vzdrževanje preliva vode iz Jezerca v laguno za regulacijo vodnih nivojev in zagotavljanje sladkovodnega značaja	- €	PP 231321	-	1x letno pregled in vzdrževanje preliva
3.2. Preprečevanje motenj in negativnih vplivov iz okolice				
3.2.1. Kom. z vrtičkarji za prenehanje vrtičarske dejavnosti na območju Jezerca	- €	PP 231321	pristojne inšpekcijske službe	inšpekcijski postopek zoper zadnjega vrtičkarja znotraj mej NRŠZ v obravnavi
3.2.2. Odstranitev vse vrtičarske infrastrukture	- €	lastna dejavnost	pristojne inšpekcijske službe	inšpekcijski postopek zoper zadnjega vrtičkarja znotraj mej NRŠZ v obravnavi
3.2.4. Sodelovanje z lokalnimi akterji za pospešitev sanacije virov onesnaževanja Jezerca (Škocjanski hrib)	- €	PP 231321	-	redna komunikacija z MOK in pristojnimi inšpekcijami

3.3. Odstranjevanje tujerodnih vrst ter domačih in hišnih živali				
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	500,00 €	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	ročno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst - preprečitev razširjanja po predhodni selektivni odstranitvi japonske kaline, japonskega kosteničevja, verlotovega pelina in lovorikovca
3.3.2. Izlov in odstranitev tujerodnih vrst želv v kontrolirano okolje	11.000,00 € (od tega 5.000,00 € za zunanjega sodelavca, 1.000,00 € za material, 1.000,00 € za usposabljanje psov pri iskanju gnezd in osebkov, 2.000,00 € potni stroški in evtanazija, 1.600,00 € za oblikovanje in postavitev informativne table in 400,00€ za izvedbo delavnic)	PP 231758 - SPS	zunanji sodelavci – veterinar, kinolog z licenco	nabava opreme in vab za izlov, odstranjevanje in evtanazija vsaj 150 osebkov okrasnih gizdavek, iskanje gnezd in odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti, priprava poročila, postavitev informativne table in izvedba delavnic za ozaveščanje javnosti
3.3.3. Komunikacija z vrtičkarji za odstranitev domačih živali z območja Jezerca	- €	PP 231321	-	inšpekcijski postopek zoper zadnjega vrtičkarja znotraj mej NRŠZ v obravnavi
3.4. Upravljanje vegetacije				
3.4.2. Dosejevanje grmovnic po potrebi	(skupna izvedba z akt. 3.3.1.)	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	zasaditev vrbovja, zasenčenje rastišč tujerodnih rastlinskih vrst po potrebi
3.4.3. Čiščenje vegetacije na obrežju Jezerca (ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico)	(skupna izvedba z akt. 3.3.1.)	PP 231321	zunanji sodelavec - botanik	čiščenje obrežne vegetacije in ustvarjanje golih površin za močvirsko sklednico
SKUPAJ	11.500,00 €			

Cilj 5: Spremljanje in analiziranje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti ter upravljanje podatkovnih zbirk, ki se nanašajo na NRŠZ

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti sanacijskih in renaturacijskih ukrepov ter upravljanja rezervata. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti NRŠZ je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica obnove (sanacije in renaturacije) območja ter ustreznega upravljanja v preteklih letih.

V 2023 so od varstveno pomembnejših vrst ptic na brakičnem delu rezervata gnezdili: 4 pari beločelega deževnika (*Charadrius alexandrinus*), 18 parov male čigre (*Sternula albifrons*), 110 parov navadne čigre (*Sterna hirundo*), 21-23 parov polojnika (*Himantopus himantopus*), 10-12 parov rdečenogega martinca (*Tringa totanus*) in 4 pari malega deževnika (*Charadrius dubius*). Na sladkovodnem delu rezervata pa je

gneznilo še 4-5 parov čaplje (*Ixobrychus minutus*), 1 par rjave čaplje (*Ardea purpurea*), 5 parov sivih gosi (*Anser anser*), 1-2 para sivke (*Aythya ferina*), 1-2 para polojnika in 1 par malega deževnika. S ciljnim akustičnim popisi mokoža (*Rallus aquaticus*) smo v zimskem času potrdili prisotnost vsaj 21 osebkov, spomladi pa 15-20 parov te vrste. V trstičjih rezervata smo v gnezditveni sezoni 2023 ocenili 21-31 teritorijev srpične trstnice (*Acrocephalus scirpaceus*) in 26-30 teritorijev rakarja (*Acrocephalus arundinaceus*). Leta 2023 smo v brakični laguni, na koloniji navadnih čiger z barvnimi obročki opremili 37 mladičev. S spremljanjem stanja avifaune naravnega rezervata in digitalizacijo podatkov bomo po ustaljenih metodah (tedenski popisi, posebni in kartirni popisi gnezdil) nadaljevali tudi v letu 2024.

V sodelovanju s Prirodoslovnim muzejem Slovenije in KPSS bomo v letu 2024, za potrebe raziskav gnezditve navadne čigre na območju rezervata, nadaljevali z označevanjem mladičev s posebej, zanje izdelanimi barvnimi obročki s kodo. Za označevanje uporabljamo barvne obročke s kodami, ki so bili s strani koordinatorja – organizacije International Wader Study Group (IWSG Colour-Marking Register) dodeljeni NRŠZ. Pridobljeno obročkovo shemo označevanja z barvnimi obročki za navadno čigro nameravamo v 2024 razširiti še na malo čigro (*Sternula albifrons*).

Za doseganje cilja 5 v letu 2024 skladno z načrtom upravljanja načrtujemo:

1. nadaljevanje rednega spremljanja stanja HT sladkovodnega dela rezervata s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst,
2. kartiranje HT brakične lagune z obrobjem (del aktivnosti bo izveden v okviru projekta POSEIDONE (Program Interreg VI-A Italija-Slovenija 2021-2027) in projekta ReCo (Program Interreg Srednja Evropa 2021-2027),
3. kartiranje redkih oziroma novih rastlinskih vrst (ob kartiranju HT),
4. redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti (tedenski popisi celotnega območja, dnevni popisi, kartirni popisi gnezdil in posebni popisi z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljaljskih izhodišč in ustreznih objav. V letu 2024 bomo del aktivnosti rednega monitoringa ptic izvedli v okviru projekta POSEIDONE.
5. spremljanje stanja in nadaljevanje inventarizacije najpomembnejših skupin (herpetofavna s poudarkom na močvirski sklednici, metulji, netopirji) bomo delno izvajali v okviru naravovarstvenega nadzora ter z vključevanjem prostovoljcev DOPPS,
6. nadaljevanje spremljanja stanja ozkega vrtenca in pregled favne kopenskih in sladkovodnih polžev (*Gastropoda*),
7. spremljanje stanja in številčnosti plenilcev in tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice,
8. spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode, sodelovanje z ARSO (MOPE) in DRSV (MNVP) pri spremljanju zahtevnih parametrov kakovosti vode (izvaja Nacionalni laboratorij za zdravje, okolje in hrano), spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih letah in mareografu za namene sprotnih prilagoditev upravljanja ter priprava ustreznih objav,
9. sodelovanje z ARSO (MOPE) pri izvedbi državnega monitoringa ekološkega stanja površinskih voda v NRŠZ–začetek poskusnega spremljanja bioloških elementov kakovosti (BEK): vzorčenje fitoplanktona, bentoških nevretenčarjev, rib in makrofitskih alg ter kritosemenk (izvaja Nacionalni inštitut za biologijo).

Preglednica 4: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
5.1 Redni monitoring				
5.1.1. Nabava opreme za monitoring	10.000,00 € (od tega 2.000,00 € za daljnoglede (projekt POSEIDONE) in 8.000,00 € za plovilo (projekt ReCo)	lastna dejavnost/ projektno	-	nabava opreme za izvedbo monitoringa in naravoslovnih dni (daljnogledi-2x in stojala za spektiv-4x), nakup plovila z električnim pogonom za potrebe izvedbe vzorčevanj in spremljanja stanja v laguni
5.1.2. Monitoring ptic	1.500,00 €	lastna dejavnost/ projektno	-	52 tedenskih popisov, 4 kartirni popisi gnezdk, 3 do 4 posebni popisi gnezdk s kanujem, nabava barvnih obročkov za obročkanje mladičev gnezdk v laguni, 2 do 3 dnevi spremljanja stanja selivk z obročkanjem
5.1.3. Monitoring herpetofavne	- €	lastna dejavnost	prostovoljci	beleženje naključnih opazovanj
5.1.4. Monitoring favne kačjih pastirjev	- €	lastna dejavnost	prostovoljci	beleženje naključnih opazovanj
5.1.6. Monitoring močvirske sklednice	(skupna izvedba z akt. 3.3.2.)	PP 231758 - SPS	-	spremljanje stanja ob izlozu tujerodnih vrst želv, ocena velikosti populacije močvirske sklednice z metodo lova, označevanja in ponovnega izlova
5.1.7. Monitoring glavnih skupin makrofavne v laguni	- €		ARSO (MOPE)/ strokovno usposobljen podizvajalec	poskusno vzorčenje bentosa, fitoplankona, alg in morskih cvetnic za oceno ekološkega stanja naravnega rezervata v skladu z uveljavljenimi metodami – vodna direktiva
5.1.8. Monitoring ihtiofavne	(skupna izvedba z akt. 5.1.7.)		ARSO (MOPE)/ strokovno usposobljen podizvajalec	vzorčenje ihtiofavne v laguni za oceno ekološkega stanja naravnega rezervata v skladu z uveljavljenimi metodami – vodna direktiva
5.1.9. Monitoring metuljev in nadaljevanje inventarizacije	300,00 €	lastna dejavnost	nadzor strokovnjaka pri popisu metuljev	vsaj 2 popisa dnevnih metuljev po metodologiji, spremljanje stanja izbrane vrste nočnega metulja
5.1.10. Monitoring hroščev in nadaljevanje inventarizacije	1.500,00 €	PP 231321	strokovno usposobljen podizvajalec	inventarizacija hroščev in monitoring ogroženih vrst z rdečega seznama hroščev
5.1.11. Monitoring ozkega vrtenca	1.500,00 €	PP 231321	strokovno usposobljen podizvajalec	vzorčenje ozkega vrtenca ter ostalih vrst polžev 1-3x letno
5.1.12. Monitoring netopirjev	500,00 €	PP 231321	nadzor strokovnjaka	3 popisi netopirjev z ultrazvočnim mikrofonom in detektorjem od aprila do oktobra/ 1 poročilo
5.1.13 Spremljanje stanja in številčnosti tujerodnih vrst živali na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	lastna dejavnost	-	sprotno beleženje opažanj

5.1.14 Spremljanje stanja in številčnosti plenilcev na območju NRŠZ in njegove bližnje okolice	- €	lastna dejavnost	-	sprotno beleženje opažanj
5.2. Kartiranje habitatnih tipov in monitoring tujerodnih vrst rastlin				
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov	2.000,00 €	PP 231321	zunanjí sodelavec - botanik	kartiranje tujerodnih rastlinskih vrst po celotnem območju NRŠZ, 1x kartiranje sladkovodnega dela NRŠZ/ ca 25 ha/ 1 poročilo
5.2.2. Kartiranje brakične lagune z obrobjem	- €	projektno	zunanjí sodelavec - botanik	1x kartiranje po celotnem območju brakičnega dela NRŠZ/ cca 100 ha v okviru projekta ReCo in POSEIDONE, kartiranje HT po izvedbi nadvišanja in oblikovanja novih HT
5.2.4 Monitoring razširjenosti tujerodnih vrst rastlin	(skupna izvedba z akt. 5.2.1.)	PP 231321	zunanjí sodelavec - botanik	sprotno spremljanje ob kartiranju in dosajevanju
5.3. Raziskave stanja NV in biotske raznovrstnosti				
5.3.3 Spremljanje stanja NV z ovrednotenjem podatkov, zbranih v okviru drugih nalog in aktivnosti v okviru cilja 5	- €	PP 231321	ZRSVN	1 ocena stanja NV/ posodobitev
5.4. Upravljanje podatkovne zbirke NRŠZ				
5.4.1. Redni vnos in digitalizacija podatkov	40,00 €	PP 231321	-	52 tedenskih popisov v bazo Wildlife Recorder, digitalizacija kartirnih in posebnih popisov gnezdičk
5.4.2. Obdelave podatkov	- €	PP 231321	-	obdelani vsi podatki
5.4.3. Priprava upravljaljskih izhodišč	- €	PP 231321	-	po potrebi (v primeru sprememb)
5.4.4. Priprava poročil in člankov, objav na spletu	- €	PP 231321	-	vsaj 1 objava
5.5. Spremljanje kakovosti in nivojev vode				
5.5.1. Spremljanje enostavnih parametrov kakovosti vode	2.500,00 €	PP 231321	-	nakup novega merilnega aparata HI98194, 12 popisov/ 1 poročilo
5.5.4 Spremljanje stanja vodostaja na zapornici, vodomernih latah in mareografu	- €	PP 231321	-	sprotno spremljanje vodostajev in zgodovine dogodkov s pomočjo programske aplikacije (CNS)
5.6. Priprava poročil o stanju NRŠZ				
5.6.1. Priprava poročil o aktivnostih, ki jih izvaja upravljaivec	- €	PP 231321	-	1 poročilo
5.6.2. Pregled poročil podizvajalcev monitoringa in raziskav in vključevanje njihovih rezultatov in priporočil v nadaljnje upravljanje	- €	PP 231321	-	pregled poročil glede na izvedene monitoringe
SKUPAJ	19.840,00 €			

Cilj 6: Zagotavljanje primerne količine in kakovosti vode ter omejevanje negativnih vplivov hrupa in svetlobnega onesnaževanja iz okolice na naravni rezervat

V okviru cilja 6 so vključene naloge sodelovalne narave, s katerimi bomo poskušali spodbujati pozitivne okoljske spremembe v lokalnem okolju z izvajanjem različnih aktivnosti za njihovo doseganje in z vključevanjem večjega števila različnih deležnikov (tako javnih kot zasebnih), saj izvedba omenjenih aktivnosti zahteva širšo družbeno soglasje. Lokacija ZO v urbanem okolju v določenih segmentih pomeni njegovo prednost, vsekakor pa to ne velja za izpostavljenost negativnim urbanim vplivom. Med temi izstopajo onesnaženje vodnih virov, s katerimi se napaja naravni rezervat, kot tudi negativni vplivi hrupa in svetlobnega onesnaževanja.

Zadostne količine sladke vode za upravljanje vodnega režima sladkovodnega dela rezervata, v skladu z načrtom upravljanja, zagotavljamo z upravljanjem podlivnih in nadvivnih zapornic na ustju Are. Hkrati skrbimo tudi za dotok zadostnih količin sladke vode v lagunarni del naravnega rezervata, kar je izjemnega pomena za ohranjanje ugodnega stanja somornega močvirja in habitatnih tipov.

Redno bomo opravljali preglede struge Are gorvodno do zaporničnega sistema pri Turku ter v sodelovanju z MOK in DRSV (MNVP) nadaljevali z reševanjem problematike odlaganja odpadkov in smeti na desnem bregu Are, ki je povezana z zadrževanjem in parkiranjem večjega števila tovornjakov na cesti, ki poteka vzdolž vodotoka na območju obrtno gospodarske cone Sermin.

Na področju varstva pred hrupom in izgradnje protihrupne ograje ter varovalnega nasipa vzdolž bertoške vpadnice in navezavo vhoda naravnega rezervata na krožišče bomo nadaljevali sodelovanje z ZRSVN, MOK in drugimi akterji pri izgradnji drugega pasu bertoške vpadnice. Po prvotnih načrtih MOK in družbe za avtoceste naj bi bila širitev bertoške vpadnice v štiripasovnico zaključena že v letu 2018. Cesta, ki predstavlja glavno prometnico za dostop do koprskega pristanišča je prometno zelo preobremenjena. Po nam znanih podatkih se je začetek gradnje premaknil v leto 2024.

V letu 2024 bomo nadaljevali s sodelovanjem z Upravo RS za zaščito in reševanje in organizacijo ATRAC - Jadranski center za izobraževanje in usposabljanje v primeru onesnaženj morja ter organizirali enodnevno izobraževanje prostovoljcev za ukrepanje ob pojavu zaoljenih ptic.

Preglednica 5: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 6

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
6.1 Zagotavljanje zadostnih dotokov vode najvišjih standardov kakovosti				
6.1.1. Sodelovanje z ARSO (MOPE) in lokalnimi akterji za pospešitev sprejema protokola pretokov vode po Ari za celoletno obdobje s sistemom obveščanja	- €	PP 231321		sprejet pisni protokol
6.1.2. Redno usklajevanje med izvajanjem protokola z izvajalcem javne VG službe/ rečnim nadzornikom in drugimi odjemalci	- €	PP 231321	-	redne komunikacije ob spremembah režima

6.1.3. Sodelovanje s SVOM, Luko Koper in ostalimi lokalnimi akterji v smeri preprečevanja vpliva potencialnih onesnaženj v pristanišču na akvatorij Škocjanskega zatoka	- €	PP 231321	SVOM, Luka Koper, Center za obveščanje	vsaj 4 terenski ogledi stanja/ zabeleške
6.1.4. Sodelovanje v evropski organizaciji Sea Alarm Foundation	- €	PP / projektno	druge evropske države	spremljanje novic/ po potrebi komunikacija/ udeležba na izobraževanjih
6.1.5. Sodelovanje z URSZR in redna usposabljanja v okviru Načrta ukrepanja in odprave posledic večjih izlitij nafte in naftnih derivatov na prostoživeče ptice (po potrebi)	300,00 €	PP231321	URSZR	redne komunikacije in sodelovanje ob morebitnem onesnaženju/ zabeleške, organizacija in izvedba izobraževanja prostovoljcev za ukrepanje ob pojavu zaoljenih ptic
6.2. Sodelovanje z MOK in lokalnimi akterji za stalno izvedbo ukrepov za doseganje najvišje kakovosti industrijskih, komunalnih in padavinskih odpadnih vod, ki se stekajo neposredno v naravni rezervat ali v pritoke (Ara, morje)				
6.2.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja problematičnih izpustov	- €	PP 231321	odgovorni akterji, strokovni zavod	2 komunikaciji/ zabeleške
6.2.2. Angažiranje drugih odgovornih javnih služb, npr. inšpekcije za okolje	- €	PP 231321	druge odgovorne javne službe	po potrebi
6.3. Preprečevanje negativnih vplivov hrupa				
6.3.2. Iskanje drugih rešitev za zagotovitev aktivne protihrupne zaščite vzdolž območja za obiskovalce pod bertoško vpadnico	- €	PP 231321/ projektno	MOK, strokovni zavod, Odbor, drugi akterji	sodelovanje z MOK in projektanti pri izvedbi PHO in varovalnega nasipa ob širitvi bertoške vpadnice
6.4. Preprečevanje negativnih vplivov svetlobnega onesnaževanja				
6.4.1. Aktivno vzpodbujanje odgovornih akterjev/ onesnaževalcev za čim prejšnjo sanacijo stanja in uskladitvijo osvetljevanja z zakonodajnimi omejitvami	- €	PP 231321	strokovni zavod, Odbor, inšpekcija, lokalni akterji	terenski pregled stanja, ukrepanje po potrebi

6.5. Ozaveščanje in aktivno vključevanje lokalnih akterjev

6.5.1. Ozaveščanje, opozarjanje in podajanje predlogov za preventivne in kurativne aktivnosti, namenjene preprečevanju in sanaciji negativnih vplivov iz okolice	- €	PP 231321	strokovni zavod, Odbor	1 komunikacija/ zabeležka
6.5.2. Obveščanje in aktivno vključevanje Odbora NRŠZ pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 231321	Odbor	vsaj 1 seja
6.5.3. Aktivno vključevanje deležnikov, zainteresiranih javnosti in posameznikov pri reševanju lokalnih problemov	- €	PP 231321/ projektno	lokalni deležniki, zainteresirana javnost	sodelovanje deležnikov v okviru skupne delovne skupine, ustanovljene v projektu IMPRECO
SKUPAJ	300,00 €			

Cilj 7: Zagotavljanje uresničevanja varstvenega režima in varstvenih usmeritev (neposredni nadzor v naravi ter druge potrebne oblike nadzora)

Delo naravovarstvenih nadzornikov NRŠZ bo v letu 2024 vključevalo sledeče naloge:

- neposredni nadzor v naravi, ki zajema spremljanje stanja v obliki rednih dnevnih obhodov območja, nadzor nad izvajanjem varstvenega režima in pogojev obiskovanja, ugotavljanje dejanskega stanja pri kršitvah skupaj z opozarjanjem in ozaveščanjem kršilcev varstvenega režima ter izrekanjem glob ob večjih ali ponovljenih kršitvah in obveščanje pristojnih inšpekcijskih organov in policije,
- občasni obhodi po okolici rezervata zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat,
- nadzor nad vzdrževalnimi deli znotraj meja naravnega rezervata, predvsem nad izvedbo del vseh drugih javnih služb znotraj ali na meji naravnega rezervata, v kolikor bodo ta potekala,
- priprava poročil in obveščanje nadrejenih in MNVP o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja,
- redno izobraževanje nadzornikov za zagotavljanje delovanja s polnimi pooblastili.

V sredini septembra 2023 smo na rednem obhodu naravovarstvene službe v stari strugi reke Badaševce ponovno opazili večje onesnaženje s snovjo rdeče barve, ki je močno zaudarjala po vinu. Nemudoma smo o onesnaženju obvestili Center za obveščanje na tel. št. 112. Vir onesnaženja in kaj je dejansko izteklo v vodotok bodo pokazale analize vzorcev, ki jih v takih primerih odvzamejo pristojne službe. V primeru organskega onesnaženja na dnu vodotoka prihaja do gnitja in anoksije ter posledično pogina rib in vodnih nevretenčarjev, uničevanja ekosistemov ter degradacije habitatov. Podobno velja tudi v primeru onesnaženja vode s strupenimi snovmi, le da so v tem primeru posledice trajnejše (kontaminacija sedimenta, kontaminacija prehranjevalnega spleta....). O dogodku je bila obveščena tudi Policijska uprava Koper, ki v tem primeru obravnava sum kaznivega dejanja obremenjevanja ali uničenja okolja.

Zaradi preveritve obstoječih in novih virov ogrožanja ter konkretnih groženj za naravni rezervat bomo, v okviru izvajanja naravovarstvenega nadzora, tudi v letu 2024 opravljali redne obhode okolice naravnega rezervata. Zaradi ponavljajočih se onesnaženj bomo posebno pozornost namenili preverjanju stanja na iztočnih kanalih v staro strugo reke Badaševce.

Udeleževali se bomo rednih izobraževanj za naravovarstvene nadzornike ter nadaljevali s sodelovanjem z drugimi ZO pri izmenjavi sodne in delovne prakse naravovarstvenega nadzora, predvsem s KPSS. Udeleževali se bomo tudi skupnih sestankov naravovarstvenih nadzornikov ZO. Po potrebi bomo nadaljevali s sodelovanjem z inšpekcijsko službo ter sodelovali s policijo v zvezi z občasnimi obhodi policijske patrulje ob ankaranski vpadnici in morebitni intervenciji z naravovarstvenim nadzornikom. Nadaljevali bomo s pripravo poročil in obveščali nadrejene in MNVP o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo zunaj meja območja.

Vse naštete aktivnosti se izvajajo skladno z organizirano nadzorno službo in v okviru pristojnosti, ki jih imajo naravovarstveni nadzorniki po ZON-u ter na podlagi pooblastil po Zakonu o prekrških (Uradni list RS, št. 29/11 in nadaljnji). V NRŠZ bo v letu 2024 stalno delovala ena naravovarstvena nadzornica s polnimi pooblastili in opravljenim strokovnim izpitom iz upravnega postopka za potrebe izdajanja odločb o prekrških na območju rezervata ter dva naravovarstvena nadzornika.

Preglednica 6: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 7

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
7.1 Naravovarstveni nadzor nad upoštevanjem varstvenega režima in usmeritev, opozarjanje in ozaveščanje kršilcev ter izrekanje glob in nadaljevanje postopkov, ki jih izvajajo drugi pooblašteni izvajalci				
7.1.1. Redni dnevni obhodi po učnih poteh z namenom nadzora nad upoštevanjem varstvenega režima, predvsem pogojev obiskovanja	- €	PP 231321	-	vsaj en obhod dnevno
7.1.2. Redni tedenski in manj pogosti obhodi po ključnih, bolj oddaljenih delih naravnega rezervata, namenjeni nadzoru nad upoštevanjem varstvenega režima	- €	PP 231321	-	vsaj en obhod tedensko
7.1.3. Opozarjanje in ozaveščanje kršiteljev režima kot tudi oseb, ki sicer režima ne kršijo, a njihovo vedenje ni primerno	211,00 €	PP 231321	-	najem komunikacijske opreme za povezovanje v omrežje HKOM
7.1.4. Izrekanje glob v primerih ponovitev kršitev varstvenega režima in v drugih primerih, ko opozorilo ni dovolj	- €	PP 231321	-	po potrebi

7.1.5. Vključevanje policije in inšpekcijskih služb v primeru hujših kršitev	- €	PP 231321	-	po potrebi
7.1.6. Občasni obhodi po okolici NRŠZ z namenom preverbe obstoječih in novih virov ogrožanja in konkretnih groženj za naravni rezervat	- €	PP 231321	-	en obhod mesečno
7.1.7. Priprava poročil in obveščanje nadrejenih in ministrstva o kršitvah, izrečenih opozorilih in globah, kot tudi virih ogrožanja in grožnjah, ki se pojavljajo izven NRŠZ	- €	PP 231321	-	dnevno obveščanje po potrebi
7.1.8. Opremljenost nadzornikov z zakonsko predpisanimi uniformami	- €	lastna dejavnost	-	po potrebi – nabava opreme za delo na terenu
7.1.9. Opremljenost nadzorne službe z električnimi vozili	1.800,00 €	PP 231321	-	zavarovanje in redno vzdrževanje električnega vozila Renault Zoe, zavarovanje za el. kolo, 1 el. motorno kolo
7.2. Nadzor med gradnjo objektov in vsemi drugimi, npr. vzdrževalnimi deli, v naravnem rezervatu in njegovi neposredni okolici				
7.2.1. Nadzor nad gradnjo objektov v NRŠZ	- €	PP 231321	MNVP	po potrebi
7.2.2. Nadzor nad drugimi vzdrževalnimi deli v NRŠZ (npr. sanacija praga na Ari, izgradnja aktivne PHO, itd.)	- €	PP 231321	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	nadzor pri nadaljevanju sanacije napak na objektih, naravovarstveni nadzor pri izvedbi urejanja habitatov v laguni
7.2.3. Nadzor nad gradbenimi in vzdrževalnimi deli v cestnem varovalnem pasu znotraj ali na meji NRŠZ	- €	PP 231321	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	naravovarstveni nadzor po potrebi
7.2.4. Nadzor med izvedbo del vseh drugih javnih služb (na področju urejanja voda, vzdrževanje meteornih prepustov), ki so dovoljena kot izjeme od varstvenih režimov	- €	PP 231321	investitor, podizvajalci, drugi nadzori	ustrezno št. poročil nadzora (po potrebi)
7.3. Redno izobraževanje nadzornikov in sodelovanje v širših organizacijah nadzornikov				
7.3.1. Izobraževanje za naravovarstvene nadzornike za pooblastilo po ZON	- €	PP 231321	MNVP	po potrebi
SKUPAJ	2.011,00 €			

Cilj 8: Omogočanje spoznavanja naravne vrednote in biotske raznovrstnosti ter doživljanja narave na način, ki naravo postavlja v središče pozornosti in privzgaja spoštljiv odnos ter odgovorno vedenje do nje

Cilj je usmerjen v upravljanje obiskovalcev, zajemajoč celoten niz načrtovalskih, izvedbenih in evalvacijskih dejavnosti. Te dejavnosti so namenjene pripravi in izvedbi vsebinskih programov za obiskovalce, vzpostavitvi in ureditvi ustrezne infrastrukture ter opreme, skupaj z vsemi drugimi aktivnostmi upravljavca za uresničevanje enega od namenov naravnega rezervata - spoznavanja in doživljanja narave.

Za dosego cilja 8 je v načrtu obsežen sklop nalog in dejavnosti, povezan s izvajanjem vzgojno-izobraževalnih programov za obiskovalce, sprejemom, usmerjanjem ter osnovnimi storitvami za obiskovalce. Prav tako so vključene druge predstavitve naravnega rezervata zunaj območja, ki slonijo na preteklih izkušnjah. Poleg konkretnega izvajanja programov so v okviru cilja 8 zajeta tudi vsa potrebna orodja za dosego tega cilja, od nakupa opreme do razvoja in priprave učnih pripomočkov ter interpretacije, pa tudi izobraževalnih in promocijskih materialov, s poudarkom na večji ponudbi v digitalni obliki.

V letu 2024 bodo uveljavljeni programi obiska NR Škocjanski zatok (vodeni ogledi, najem prostora, pogostitve, predavanja, različne delavnice, razstave in drugi dogodki) potekali po ustaljenem načinu, pri čemer bomo namenili čas tudi za njihovo izboljšanje in posodobitev. Nadaljevali bomo z uspešnim sodelovanjem z Gobarsko-mikološkim društvom slovenske Istre in Obalnim čebelarškim društvom Koper (OČD Koper). Pomembna naloga v okviru vzgojno-izobraževalnega programa NRŠZ ostaja ozaveščanje obiskovalcev o pomenu opraševalcev, pri čemer je ključno sodelovanje z OČD Koper. Podobno kot preteklo leto, bomo tudi v letu 2024 poseben poudarek namenili pripravi dogodka ob Svetovnem dnevu čebel. Prav tako pa načrtujemo organizacijo dogodkov in delavnic tudi ob ostalih okoljskih dnevih in sicer: Dan mokrišč, Svetovni dan prostoživečih živalskih in rastlinskih vrst, Svetovni dan voda, Svetovni dan zemlje, Svetovni dan ptic selivk, Svetovni dan čebel, Teden parkov, Teden mobilnosti, Evropski dan opazovanja ptic, Svetovni dan živali in Svetovni dan habitatov. Nekatere od teh dogodkov bomo izpeljali v sodelovanju z različnimi društvi in obalnimi šolami, kot na primer s Slovenskim društvom za morske sesalce – Morigenos in OŠ Elvire Vatovec Prade in nekatere v okviru dveh Interreg projektov (projekt POSEIDONE in ReCo).

Kot pregled učinkovitosti vzgojno-izobraževalnega programa NRŠZ načrtujemo v letu 2024 sodelovanje s strokovnjaki Fakultete za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru za obdelavo podatkov o obiskovalcih na vodenih ogledih in pripravo za objavo v ustrezni strokovni reviji.

S strokovnjaki Fakultete za turistične študije iz Portoroža (Turistica) bomo nadaljevali dobro vzpostavljeno sodelovanje, predvsem za pripravo ocene nosilne kapacitete Škocjanskega zatoka. V okviru projekta POSEIDONE (Program Interreg VI-A Italia-Slovenija 2021-2027) nameravamo v letu 2024 izvesti nakup treh števecov za obiskovalce, ki bodo namenjeni spremljanju števila obiskovalcev na območju rezervata. V okviru priprave ocene nosilne kapacitete NRŠZ načrtujemo tudi objavo v ustreznih strokovni reviji.

Pomemben vidik v okviru cilja 8 je tudi izobraževanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov, da bodo lahko programi čim bolj učinkovito prispevali k doseganju ciljev naravnega rezervata – v primeru ustreznih razpisov se bomo takšnih izobraževanj udeležili. Prav tako je ključno ustrezno spremljanje uspešnosti in evalvacija programov, kar bomo izvajali s pomočjo anketiranja obiskovalcev rezervata.

Kot v preteklih letih, bomo tudi v letu 2024 omogočali izvedbo študijske prakse študentom različnih smeri in fakultet. Poleg tega bomo nudili pomoč pri pripravi seminarskih, diplomskih in magistrskih nalog ter različnih študij, vse z upoštevanjem varstvenih in razvojnih smernic pri upravljanju rezervata.

Preglednica 7: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 8

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/ rezultat
8.1 Priprava programov za obiskovalce s preizkušanjem, ovrednotenjem in cikličnim posodabljanjem				
8.1.1. Nabor programov (vsebine, oblikovanje cen, promocija)	- €	PP 231321	-	1 nabor programov
8.1.2. Koledar dogodkov (polletni, letni)	- €	PP 231321/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalec, tiskar)	koledar dogodkov v okviru revije Svet ptic, krajši promocijski koledarji dog. za promocijo v NR
8.1.3. Testiranje programov in koledarja dogodkov	- €	PP 231321	-	vsaj 1 testna izvedba
8.1.4. Evalvacija programov in raziskave o učinkih programov na vedenje obiskovalcev	- €	PP 231321/ lastna dejavnost	strokovnjaki za analizo podatkov	pregled in analiza zapisov v knjigi vtisov
8.2. Izvajanje in nadgradnja Skupnega vzgojno-izobraževalnega programa				
8.2.1. Delavnice in predstavitve za pedagoško osebje	200,00 €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 15-20 udeležencev
8.2.2. Izvedba programov za izobraževalne skupine v NRŠZ	1.000,00 €	lastna dejavnost	ciljne skupine/ študentsko delo	vsaj 2000 udeležencev
8.2.4. Praksa za študente in dijake ustreznih smeri	- €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 2 študenta
8.2.5. Strokovna pomoč pri raziskovalnem delu mladih	- €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 2 raziskovalni nalogi
8.2.6. Dogodki in javne predstavitve mladih	200,00 €	PP 231321	ciljna skupina, (lokalni) deležniki, mediji	vsaj 1 dogodek / 15-20 udeležencev
8.3. Razvoj in priprava učnih pripomočkov ter nakup ustrezne opreme za izobraževanje				
8.3.1. Razvoj in priprava učnih pripomočkov: učni listi in (raziskovalne) beležnice	- €	PP 231321	učitelji	po potrebi
8.4. Razvoj in priprava fizičnih razstav in interpretacije				
8.4.1. Priprava konceptov in vsebin razstav in drugih interpretativnih gradiv	- €	PP 231321	-	pripravljene vsebine NRŠZ
8.4.2. Izvedba razstav in interpretacije	- €	projektno/ lastna dejavnost	-	v okviru projektnih aktivnosti

8.4.3. Vzdrževanje razstav in interpretacije	200,00 €	PP 231321	-	vzdrževanje in nadomestilo poškodovanih elementov (po potrebi)
8.5. Razvoj in priprava virtualne, multimedijske in filmske interpretacije				
a) Mobilna aplikacija				
8.5.1. Promocija mobilne aplikacije	- €	lastna dejavnost	-	po potrebi
8.5.2. Redno vzdrževanje (nadgradnje, posodobitve vsebin)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 dopolnitev, posodobitev vsebin po potrebi
8.5.6. Snemanje in produkcija kratkih izobraževalnih filmov	- €	projektno/ lastna dejavnost	produkcijska ekipa	1 kratek izobraževalni film/ pogojno
c) Spletna kamera in druge vsebine za glavni zaslon				
8.5.9. Priprava tematskih PPT predstavitev za predvajanje na glavnem zaslonu	- €	lastna dejavnost	-	redno dodajanje novih fotografij (možen samo JPG format)
8.5.10. Priprava dnevnih novic za objavo na glavnem zaslonu in/ali spletni strani/FB (zanimiva opažanja, novosti iz rezervata)	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 1 novica tedensko
8.5.12. Promocija obiskovanja NR med slepimi in slabovidnimi potenc. obiskovalci	- €	projektno	obiskovalci	pogojno ob pridobitvi projekta
8.6. Priprava ponudbe izdelkov in storitev ter izvedba programov za obiskovalce				
8.6.1. Nabor izdelkov in storitev, ki se bodo dejansko realizirali	- €	lastna dejavnost	-	1 seznam
8.6.2. Naročila izdelave spominkov, promocijskih izdelkov in ostalih prodajnih artiklov	4.000,00 €	lastna dejavnost	podizvajalci, dobavitelji	obseg glede na fin. možnosti
8.6.3. Dogovori z lokalnimi ponudniki za oblikovanje ponudbe hrane, naravi prijaznih lokalnih pridelkov/produktov in storitev ter izvedba dogovorov	€	lastna dejavnost	lokalni ponudniki	vsaj 2 dogovora
8.6.4. Redno naročanje, dostave, skladiščenje, vodenje evidenc do postavitve na prodajna mesta	7.000,00 €	lastna dejavnost	dobavitelji, dostava	obseg glede na fin. možnosti in dogovore

8.6.5. Izvedba vodenj in drugih programov aktivnosti za obiskovalce	2.000,00 € (od tega 1.000,00 € iz PP 231321 za nakup daljnogledov in 1.000,00 € iz lastnih sredstev za študentsko delo)	PP 231321/ lastna dejavnost	ciljne skupine/ študentsko delo	vsaj 3000 udeležencev, nakup daljnogledov 5x za izvedbo aktivnosti za obiskovalce
8.7. Sprejem, usmerjanje in osnovne storitve za obiskovalce				
8.7.1. Redno delovanje recepcije v času obratovanja centra	2.000,00 €	lastna dejavnost	honorarni sodelavci/ študentsko delo	redno vsakodnevno delovanje recepcije po otvoritvi centra
8.7.2. Usmerjanje obiskovalcev glede na njihove želje in potrebe	- €	PP 231321	-	vsaj 7000 usmerjenih obiskovalcev
8.7.3. Delovanje okrepčevalnice	3.500,00 €	lastna dejavnost	honorarni sodelavci/ študentsko delo	vsaj 40.000 €
8.7.4. Prodaja izdelkov in spominkov v trgovinici	- €	lastna dejavnost	-	vsaj 7.000 €
8.7.5. Zavarovanje odgovornosti za obiskovalce	2.200,00 €	lastna dejavnost	zavarovalnica	1 sklenjena polica
8.7.6. Določitev dnevnega maksimuma obiskovalcev in upravljanje obiska za preprečitev prevelikega števila obiskovalcev	- €	PP 231321	-	1 sklop aktivnosti
8.8. Predstavitve NRŠZ izven območja: predstavitve, sejmi, oglaševanje, itd.				
8.8.1. Priprava promocijskih gradiv o NRŠZ (predstavitvena zloženska, letak, vodnik, pingvin, itd)	1.500,00 € (od tega 500,00 € PP in 1.000,00 € lastna)	PP 231321/ lastna dejavnost	podizvajalci (oblikovalci, tiskarji)	vsaj 1 razl. predst. gradivo /pogojno
8.8.2. Redne predstavitve NRŠZ in programov turističnemu sektorju in lokalnim ciljnim skupinam	200,00 €	PP 231321	ciljne skupine	vsaj 1 predstavitev/ 20 udeležencev
8.8.3. Sodelovanje na vsebinsko primernih sejmih in lokalnih sejmskih in podobnih predstavitev (npr. s področja narave in prostega časa)	300,00 €	PP 231321	ostala ZO, MNVP, turistični sektor, lokalni organizatorji	vsaj 1 sejem v sodelovanju z ostalimi ZO in MNVP
8.8.4. Sodelovanje/ predstavitve na drugih dogodkih, ki se jih udeležujejo ciljne skupine ali mediji	- €	projektno/ lastna dejavnost	organizatorji dogodkov	vsaj 1 udeležba/ 20 udeležencev
8.8.5. Oglaševanje v primernih medijih	- €	projektno/ lastna dejavnost	oglaševalci	po potrebi
8.9. Usposabljanje zaposlenih in drugih izvajalcev programov za obiskovalce				

8.9.1. Redno usposabljanje zaposlenih s področja doseganja ciljev in nadgradnje programov, razstav in interpretacije	- €	PP 231321	organizatorji izobraževanj	v skladu z objavljenimi usposabljanji
8.9.2. Periodično usposabljanje vodnikov (prostovoljce, študentov, vodnikov s turistično licenco za določne ciljne skupine)	- €	lastna dejavnost	ciljne skupine/ vodniki	-
8.10. Spodbujanje trajnostne mobilnosti pri dostopu v NRŠZ in omogočanje obiskovanja gibalno oviranim obiskovalcem				
8.10.1. Sodelovanje z MOK za vzpostavitev linije mestnega avt. prometa do vhoda v NRŠZ in uporabo okolju prijaznih avtobusov	- €	projektno/ lastna dejavnost	Občinska uprava MOK/ Direkcija RS za ceste	po potrebi
8.10.3. Sodelovanje s Kolesarsko mrežo Obala za vzpodbujanje dostopa do NRŠZ s kolesi	- €	PP 231321	kolesarska mreža Obala	vsaj 1 sestanek/ zabeležka
SKUPAJ	24.300,00 €			

Cilj 9: Vzpostavljane, nadgrajevanje in vzdrževanje infrastrukture za obisk in upravljanje

Infrastruktura za obisk in upravljanje je namenjena:

- sprejemu, dobremu počutju, izobraževanju in ozaveščanju obiskovalcev,
- interpretaciji narave,
- zmanjšanju motenj z zagotavljanjem ustrezno zastrtih razgledišč,
- varnosti obiskovalcev, zaposlenih in pašne živine,
- zagotavljanju primernih pogojev za upravljanje rezervata z ustreznimi prostori za osebje upravljavca.

Osrednji del nalog po zgraditvi infrastrukture za obisk in upravljanje naravnega rezervata je povezan z dnevnim obratovanjem in vzdrževanjem objektov ter dopolnitvijo krajinske ureditve in dodatnimi ureditvami v in ob objektih, ki so se izkazale za nujne.

V letu 2024 bomo skupaj z MNVP nadaljevali s koordinacijo in vsebinskim sodelovanjem za izvedbo javnega naročila ter drugih aktivnostih za odpravo še zadnjih napak na novozgrajenih objektih v NRŠZ, ki so predmet unovčenja bančne garancije vodilnemu izvajalcu del. 26. januarja 2024 je MNVP z izvajalcem Stavbarstvo Žerjal, Marko Žerjal s.p. sklenil pogodbo št. 2560 – 24 – 330022 za izvedbo sanacije nadstrešnice z zeleno streho na opazovalnici 10. V okviru rednega vzdrževanja objektov v letu 2024 načrtujemo pripravo popisa sanacijskih del na stavbi Centra za obiskovalce za sanacijo razglednih ploščadi v pritličju in nadstropju ter sanacijo pokritih teras v nadstropju objekta, popravilo ograje z vrbovim prepletom, popravilo sončnih kolektorjev, zamenjava rolojev v dormitoriju, nadgradnjo video nadzornega sistema ter druga nujna vzdrževalna dela po potrebi.

V skladu z Navodili za obratovanje in vzdrževanje objektov (NOV) – elektro instalacije (ERDADO, 2015) smo, v okviru rednega vzdrževanja v letu 2023, na Centru za obiskovalce opravili meritve električnih instalacij,

meritve na strelovodni zaščiti ter izvedli pregled varnostne razsvetljava z označevanjem luči in tokokrogov. V letu 2024 načrtujemo pripravo projektne dokumentacije in izvedbo popravila strelovodne zaščite na osrednji opazovalnici v skladu z ugotovljenimi pomanjkljivostmi, ki izhajajo iz »Poročila o vizualnem pregledu, preizkusu in meritvah strelovodne inštalacije za objekt osrednja opazovalnica Škocjanski zatok, št. 21-1894/2022«.

V bližini centra za obiskovalce in hleva z oboro bomo nadaljevali z zasaditvami in urejanjem okolice. Na območju pod bertoško vpadnico bomo z mulčanjem in odstranjevanjem biomase nadaljevali z zasaditvijo trajnic ter vnosom semen rastlinskih vrst, ki so vezane na oligotrofne suhe travnike. Ob mlakah v neposredni bližini centra za obiskovalce bomo opravili čiščenje zarasti, nadaljevali z odstranjevanjem tujerodnih rastlinskih vrst in nadaljevali z vnosom semen žabarke. Tudi v letu 2024 bomo nadaljevali s krajinsko ureditvijo okolice objektov z zasaditvijo domorodnih grmovnih in drevesnih vrst. V skladu z aktivnostmi varstva prostoživečih opraševalcev bomo nadaljevali z zasajevanjem medonosnih rastlin z namenom izboljšanja pogojev za opraševalce ter sodelovanjem z OČD Koper.

V skladu s Programom in finančnim načrtom dela NRŠZ za leto 2023 smo, v okviru ukrepov za spodbujanje trajnostne mobilnosti in umirjanje prometa na zavarovanem območju, postajališče za avtobuse opremili z verižno zapornico ter zaprli tri parkirne prostore za avtobuse, ki so zdaj na voljo le ob predhodni najavi in rezervaciji termina za izobraževalne in druge organizirane skupine, ki se udeležijo vodenih ogledov naravnega rezervata ob obveznem vodenju s strani strokovnih delavcev upravljavca. Hkrati smo izvedli tudi nadgradnjo obstoječih cestnih zapornic z možnostjo plačevanja parkirnine s plačilno kartico preko POS terminala. Aktivacijo sistema za brezstično plačevanje parkirnine s plačilnimi karticami načrtujemo v prvem tromesečju leta 2024.

Na MNVP, Sektor za ohranjanje narave je v pripravi enovit predlog vstopnin v programske dele zavarovanih območij, ki bo osnova za pripravo cenika za vstop v osrednjo opazovalnico rezervata. Pričakujemo, da bo vstopnina v osrednjo opazovalnico pokrila vse stroške njenega vzdrževanja ter kasneje dodatno še vzpostavitev pametnega sistema vstopanja v opazovalnico.

Preglednica 8: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 9

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
9.1 Gradnja vseh objektov skladno s projektno dokumentacijo in pridobljenim gradb.dov.				
9.1.3. Krajinska ureditev območij okoli objektov (zasaditve in druge ureditve skladne z varstvenimi in razvojnimi cilji NR)	500,00 €	PP 231321	zunani sodelavec - botanik	nadaljevanje zasajevanja grmovnih in drevesnih vrst, košnja zelenic, urejanje površin s trajnicami, ureditev njive z žitnimi plevi
9.1.4. Nadgradnja vrat na vstopu/izstopu na/iz učne poti z vstopnimi portali in računalniško kontrolo dostopa	500,00 €	lastna dejavnost	zunani izvajalec	aktivacija sistema brezstičnega plačila za uporabo parkirišča in uvedba zaračunavanja uporabe EV polnilnice za električna vozila
9.3. Pridobitev uporabnega dovoljenja, tehnični pregled				
9.3.2. Odprava pomanjkljivosti s strani izvajalcev	8.903,48 €	MNVP – PP 231156	zunani izvajalec	vsebinsko sodelovanje z MNVP pri postopku javnega naročila ter izvedba sanacije nadstrešnice na

opazovalnici 10, zamenjava
rolojev

9.4. Redno vzdrževanje objektov v skladu s PID in POV				
9.4.1. Redno tekoče vzdrževanje objektov	35.254,00 € (od tega 33.254,00 € iz PP 231321 in 2.000,00 € lastnih sredstev)	PP 231321/ lastna dejavnost (prihodki od uporabe parkirišča)	-	nadgradnja video nadzornega sistema, popravilo ograje z vrbovim prepletom v dolžini 45 m, popravilo sončnih kolektorjev, popravilo strelovodne zaščite, priprava popisa sanacijskih del, redno opravljena vsa vzdrževanja in pregledi skladno z NOV, vzdrževanje parkirišča
9.4.2. Investicijsko vzdrževanje objektov	- €		zunanji izvajalec	po potrebi v dogovoru z MNVP (postopke vodi ministrstvo)
9.5. Dnevno obratovanje in upravljanje objektov				
9.5.1. Zagotovitev dostopnosti objektov za obiskovalce in druge ciljne skupine med obratovalnim časom (vključeni osn. stroški: elektrika, voda, kanalizacija, odvoz odpadkov, ogrevanje in hlajenje)	33.200,00 €	PP 231321	-	redno vzdrževanje (osnovni stroški)
9.5.2. Zavarovanje in varovanje objektov in premoženja	3.856,00 €	PP 231321	zavarovalnica	1 zavarovalna polica, urejeno varovanje
9.5.3. Redno čiščenje vseh objektov kot tudi posebnih površin	13.400,00 €	PP 231321	podizvajalci	redno dnevno čiščenje WC-jev ter občasno generalno čiščenje centra in opazovalnic
SKUPAJ	95.613,48 €			

Cilj 10: Zagotavljanje učinkovitega in preglednega poslovanja, organizacije dela, financiranja, komuniciranja in sodelovanja v podporo varstvenim ciljem in drugim ciljem upravljanja

Naloge v okviru cilja 10 so predvsem podpornega značaja in zajemajo dejavnosti za učinkovito in pregledno poslovanje, organizacijo dela, financiranje, komuniciranje in sodelovanje v podporo varstvenim ciljem ter drugim ciljem upravljanja. Te naloge se izvajajo v skladu z Uredbo o NRŠZ, Uredbo o načrtu upravljanja NRŠZ za obdobje 2015–2024, Uredbo o koncesiji za upravljanje NRŠZ, koncesijsko pogodbo in Zakonom o ohranjanju narave.

Poleg temeljnih nalog s področja poslovanja, organizacije dela in pridobivanja zadostnih finančnih sredstev za izvedbo upravljanja NRŠZ, vključujejo tudi sodelovanje v vzpostavljenih nacionalnih in mednarodnih partnerstvih. Takšno sodelovanje je že v preteklosti prinašalo pozitivne učinke na učinkovitost upravljanja, kot na primer v primeru partnerstev z AdriaWet, BirdLife International (BLI), Wetlands Link International (WLI), Parki dinarskega loka (DAP), Skupnost naravnih parkov Slovenije itd. Prav tako vključuje sodelovanje s pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in Zavodom RS za varstvo narave.

V letu 2024 bomo nadaljevali z uspešnim sodelovanjem v Skupnosti naravnih parkov Slovenije na področju izobraževalnih in ozaveščevalnih aktivnosti, kot na primer nagradna igra »Spoznavajmo naravne parke Slovenije« za učence osnovnih šol, ter vseh ostalih aktivnostih s področja upravljanja, predvsem v smislu širjenja primerov dobrih praks. Predstavnica NRŠZ (Bojana Lipej) bo v 4-letnem mandatu (2024-2028) sodelovala v Odboru za podelitev nagrade Republike Slovenije na področju ohranjanja narave.

Na področju komuniciranja in stikov z javnostmi je v načrtu redno sodelovanje z mediji, organizacija in izvedba dogodkov ter posodabljanje, vzdrževanje in nadgradnja ključnih komunikacijskih poti, kot so spletna stran, Facebook in Instagram. Intenzivnejše sodelovanje z mediji bo potekalo v okviru dveh projektov in sicer POSEIDONE in ReCo. V letu 2024 bomo zaključili oblikovno in tehnično prenovo spletne strani ter jo prilagodili za uporabo na mobilnih napravah, kot so pametni telefoni in tablični računalniki.

Preglednica 9: Prikaz in ovrednotenje načrtovanih nalog in aktivnosti v okviru cilja 10

Naloge in aktivnosti	Letni strošek, brez stroškov dela	Vir financiranja	Sodelujoči	Kvantitativni kazalnik/rezultat
10.1 Naloge za učinkovito in pregledno poslovanje				
10.1.1. Priprava predlogov letnih programov dela na podlagi NU	- €	PP 231321	Odbor	1 odobren letni program dela in finančni načrt
10.1.2. Priprava letnih in drugih poročil o delu	- €	PP 231321	Odbor	1 odobreno letno poročilo
10.1.3. Spremljanje izvajanja načrta upravljanja s pripravo sprememb načrta po potrebi	- €	PP 231321	strokovni zavod	del letnega poročila
10.1.5. Zagotavljanje pogojev za delovanje odbora za naravni rezervat	- €	PP 231321	Odbor	vsaj 2 seji/ 3-4 sklepi
10.1.6. Poslovna administracija (vključeni letni stroški tel., poština, drobní inventar, pis. material itd.)	6.000,00 € (od tega 5.000,00 € iz PP 231321 in 1.000,00 € lastna dejavnost)	PP 231321/ lastna dejavnost	-	popoln arhiv
10.2. Naloge za učinkovito in pregledno organizacijo dela				
10.2.1. Zaposlovanje ustreznih kadrov (redno in honorarno zaposleni)	- €	PP 231321	-	8,05 FTE redno zaposlenih, 0,53 FTE honorarnih sodelavcev
10.2.2. Aktivno vključevanje prostovoljcev v upravljalvske aktivnosti	- €	PP 231321/ lastna dejavnost	prostovoljci	5 prostovoljcev/ 90 prostovoljnih ur
10.2.3. Redno izobraževanje zaposlenih in prostovoljcev na njihovih področjih dela	- €	PP 231321	organizatorji izobraževanj, strokovnjaki	vsaj 1 izobraževanje
10.2.4. Redni koordinacijski sestanki/ kolegiji ekipe NRŠZ	- €	PP 231321	-	redni tedenski kolegiji

10.2.5. Vodenje in koordinacija ekipe NRŠZ	- €	PP 231321	-	vsaj 20 komunikacij/ zabeležk
10.2.6. Stroški poti za izvedbo nalog	1.000,00 €	PP 231321	-	ca. 20 nalogov
10.2.7. Nakup opreme za delo zaposlenih (računalniki, tiskalniki, telefoni itd.)	1.500,00 €	lastna dejavnost	-	1 prenosni računalnik
10.3. Naloge za učinkovito, zadostno in pregledno financiranje upravljanja NRŠZ				
10.3.1. Usklajevanje rednega financiranja iz državnega proračuna na podlagi potrjenega NU in letnih programov dela	- €	PP 231321	Odbor, ministrstvo	-
10.3.2. Lastni prihodki upravljavca naravnega rezervata skladno z Uredbo o NRŠZ	- €	lastni prihodki	-	ca. 15.000 €
10.3.3. Učinkovito pridobivanje sredstev iz lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov ali organizacij ter mednarodnih programov pomoči	- €	-	-	ca. 2.000 €
10.3.4. Priprava projektnih vlog, projektne in druge dokumentacije, sklepanje primernih partnerstev ter vodenje potrjenih projektov	- €	PP 231321	-	vsaj 1 vloga, v kolikor bodo objavljeni primerni razpisi
10.3.5. Zagotavljanje finančne preglednosti s sistemom analitičnega računovodstva (ločena stroškovna mesta) in ločevanjem prihodkov in odhodkov na podlagi ZPFOLERD	5.400,00 €	PP 231321	zunanje računovodstvo	mesečni izpisi konto kartic/ 1 letno poročilo
10.3.6. Finančno vodenje in administracija	- €	PP 231321	zunanje računovodstvo	arhiv
10.4. Sodelovanje v vzpostavljenih partnerstvih, ki so že v preteklih letih prispevala k učinkovitosti upravljanja NRŠZ (npr. Skupnost ZO, Adriawet, BirdLife, WLI, DAP) in vključevanje v nove povezave				
10.4.1. Sodelovanje v in periodično vodenje Skupnosti ZO Slovenije	400,00 €	PP 231321	upravljavci ZO	vsaj 3 zabeležke, 1 skupni produkt (nagradna igra)
10.4.3. Izmenjava izkušenj na nacionalni in mednarodni ravni	- €	PP 231321	sorodne organizacije	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk

10.4.4. Sodelovanje v Nacionalnem odboru Ramsarske konvencije in kot nacionalni predstavnik Odbora Wetlands International	- €	PP 231321	ostali sodelujoči	3 zabeležke, glasovanje WLI
10.4.5. Vključevanje v nove povezave, namenjene izmenjavi znanj in izkušenj oziroma s pričakovanimi pozitivnimi učinki na upravljanje NRŠZ	5.050,00 € (od tega 50,00 € iz PP 231321 in 5.000,00 € lastna dejavnost)	PP 231321/ lastna	sorodne organizacije	članstvo LAS Istre, nakup 2 defibrilatorjev (izveden dobrodelni dogodek z društvom Humanitarček v juliju 2022)
10.5. Sodelovanje z pristojnim ministrstvom, organi v sestavi in strokovnim zavodom				
10.5.1. Redno sodelovanje s strokovnimi službami in odg. predstavniki ustreznega ministrstva	- €	PP 231321	-	10 komunikacij/ zabeležk
10.5.2. Sodelovanje z ARSO (MOPE) na področju lastninjenja zemljišč v NRŠZ	- €	-	ARSO (MOPE)	komunikacija po potrebi
10.5.3. Sodelovanje s strokovnim zavodom pri pripravi naravovarstvenih smernic, pogojev in soglasij ter drugih skupnih aktivnostih	- €	PP 231321	strokovni zavod	vsaj 5 komunikacij/ zabeležk (po potrebi)
10.6. Druge naloge v skladu z Uredbo o NRŠZ, koncesijsko pogodbo in ZON				
10.6.1. Presoja skladnosti z določili NU in obveščanje prijaviteljev za ravnanja iz 11., 13., 17. in 22. točke 6. člena uredbe (varstveni režim)	- €	PP 231321	prijavitelji	po potrebi
10.6.2. Sodelovanje z izvajalci javnih služb in usklajitev terminskih načrtov in drugih pogojev za dovoljena ravnanja znotraj meja NRŠZ (izdaja pisnih izjav)	- €	PP 231321	izvajalci javnih služb	po potrebi
10.6.3. Priprava mnenj in strokovnih gradiv po potrebi	- €	PP 231321	strokovni zavod	po potrebi
10.6.4. Druge aktivnosti v zvezi z upravljanjem zemljišč, objektov in naprav v lasti države	- €	-	MNVP z organi v sestavi	po potrebi
10.7. Delo z mediji in dogodki				
10.7.1. Priprava sporočil za javnost	- €	PP 231321	-	vsaj 1 sporočilo za javnost

10.7.2. Organizacija novinarskih konferenc	- €	projektno	mediji	po potrebi
10.7.4. Drugi dogodki (za medije in povabljeni), okoljski dnevi	300,00 €	PP 231321	-	vsaj 2 dogodka, vsaj 15 udeležencev na dogodek
10.7.5. Spremljanje in analiziranje objav v medijih	1.000,00 €	PP 231321	zunanji izvajalec	vsaj 50 objav, vsaj 1 analiza
10.8. Vzdrževanje in nadgradnja spletne strani				
10.8.1. Priprava in objava novic	- €	PP 231321	-	vsaj 1 novica na mesec
10.8.2. Priprava in objava novih poglavij, odstrani npr.: metulji, hrošči, kačji pastirji, sladkovodne rastline...	- €	PP 231321	-	vsaj 1 novo poglavje
10.8.3. Posodabljanje in dopolnitve objavljenih vsebin	- €	PP 231321	-	vsaj 1 posodobitev v smeri manj besedila in več grafičnih/slikovnih prikazov
10.8.4. Oblikovana prenova spletne strani	- €	lastna dejavnost	-	zaključek oblikovne preнове in posodobitve spletne strani
10.9. Facebook, Instagram				
10.9.1. Promocija FB strani (www.facebook.com/skokjanskizatok)	- €	PP 231321	-	preseči 4600 všečkov na strani
10.9.2. Priprava in objava novic (FB in Instagram, po objavi profila)	- €	PP 231321	-	vsaj 1 novica na teden
10.9.3. Priprava in objava fotografij/tematskih albumov (FB profil)	- €	PP 231321	-	vsaj 1 album fotografij
10.9.4. Oblikovanje in objava Twitter profila	- €	PP 231321	-	-
10.9.5. Promocija Instagram/Twitter profila	- €	PP 231321	-	promocija Instagram profila, po potrebi
10.10 Skupne PR naloge/aktivnosti z drugimi zavarovanimi območji in partnerji				
10.10.1. Urejanje spletne strani Skupnosti ZO - www.parkislovenije.si	244,00 €	PP 231321	upravljavci ZO	predstavitev NRŠZ na spletni strani Naravni parki Slovenije, posredovanje posodobitev
10.11. Zagotavljanje dostopa do informacij o NRŠZ				
10.11.1. Vodenje arhiva vseh informacij o NRŠZ	- €	PP 231321	-	2 arhiva
10.11.2. Objavljanje relevantnih informacij na spletni strani	- €	PP 231321	-	redne dopolnitve kataloga (letni programi in poročila, seje odbora)
10.11.3. Zagotavljanje dostopa do informacij za bolj zainteresirane posameznike/ skupine	- €	PP 231321	-	glede na povpraševanje
SKUPAJ	20.894,00 €			

5 PREDSTAVITEV PROJEKTOV V TEKU IN PRIPRAVI

5.1. PROJEKTI V TEKU

- **Projekt LIFE FOR SEEDS** - NRŠZ v projektu sodeluje kot projektno območje za replikacijo in prenos (akcija E3), v okviru katere bomo z uporabo mešanice lokalnih avtohtonih semen obnovili oziroma vzpostavili 2,4ha habitatnega tipa »Sredozemski vlažni travniki z visokim steblikovjem *Molinio-Holoschoenion*« (Natura 2000 koda 6420) in 1,8ha habitatnega tipa »Vzhodna submediteranska suha travišča (*Scorzoneratalia villosae*)« (Natura 2000 koda 62A0). Izvedba aktivnosti na območju rezervata se predvideva v letu 2024 in 2025.
- **Projekt ReCo:** decembra 2022 je bil potrjeno financiranje projekta iz programa Interreg Srednja Evropa 2021-2027: "Restoring degraded eco-systems along the Green Belt to improve biodiversity and ecological connectivity" - Restore to Connect (ReCo). Splošen cilj projekta je ohranjanje biotske raznovrstnosti in izboljšanje varstva narave v Srednji Evropi, širjenje mreženja in sodelovanja ter izboljšanje ekološke povezanosti med zavarovanimi območji vzdolž srednjeevropskega zelenega pasu (CE EGB). Vodilni partner je BUND Naturschutz Bayern e.V. - BUND Department Green Belt (DE), partnerji pa poleg DOPPS še National Park Thayatal (AT), University Vienna, Division of Conservation Biology, Vegetation and Landscape Ecology (AT), Governmental Organisation in the State of Bavaria (DE), Spolek Ametyst (CZ), Institute Silva Tarouca (CZ), Green Federation GAJA (PL), Complex of Pomeranian Landscape Parks (PL) in Občina Staranzano (I). Začetek projekta je 1.3.2023 in bo trajal 36 mesecev. Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NRŠZ, znaša 179.578,00 €, od česar je iz ESRR sredstev zagotovljeno 80% (143.662,40 €), lastno sofinanciranje pa znaša 20% (35.915,60 €). Za sofinanciranje lastnega deleža v evropskih projektih bomo na MJU (takoj po objavi razpisa) oddali prijavo v letu 2024.

V letu 2023 je bilo izvedeno sledeče: ustanovitev delovnih struktur projekta in podpis partnerske pogodbe, online Kick Off srečanje (28. 3. 2023) in redna online mesečna projektna srečanja, študijska ekskurzija in 1. partnerski sestanek v Jablonné nad Orlicí na Češkem (30. 5. – 2. 6. 2023), priprava 3 skupnih publikacij: »Best practices in enhancing biodiversity by restoration« (Deliverable: D.1.1.1), »Experiences from study visits« (Deliverable: D.1.1.2) in »ReCo project in action! Six Pilot Regions along European Green Belt« (Deliverable: D.2.1.1), organizacija in izvedba 2. partnerskega sestanka v Kopru (november 2023), sodelovanje v dveh skupnih pilotnih ekipah in sprejetje skupne metodologije za izvajanje in evalvacijo pilotnih akcij, izvedba pilotne aktivnosti: Poglobitev sekundarnih kanalov in urejanje habitatov v brakični laguni NRŠZ ter oddaja prvega projektnega poročila.

- **Projekt POSEIDONE - Promocija zelene in modre infrastrukture za nov okoljski razvoj** (Program Interreg VI-A Italia-Slovenija 2021-2027). Vodilni partner je organizacija VeGAL – Lokalna akcijska skupina Zahodne Benečije iz Italije, partnerji pa poleg DOPPS še Dežela Benečija-Direktorat za turizem, Oddelek za regionalno strategijo za biotsko raznovrstnost in parke (IT), Konzorcij za melioracijo vzhodne Benečije (IT), CORILA, Konzorcij za koordinacijo raziskovalne dejavnosti v Beneški laguni (IT), Občina Staranzano (IT), Fundacija WWF Italija, Zavarovano morsko območje Miramare (IT), Regionalni razvojni center Koper, Javni zavod Krajinski park Strunjan, Občina Ankaran-Ancarano in Krajinski park Debeli rtič, Znanstveno-raziskovalno središče Koper in Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, Kmetijsko gozdarski zavod Nova Gorica. Trajanje projekta je 36 mesecev in sicer od 1.1.2023 do 31.12.2025. Proračun DOPPS za aktivnosti, povezane z NRŠZ, znaša 312.500,00 €, od česar je iz ESRR sredstev zagotovljeno 80% (250.000,00 €), lastno sofinanciranje pa znaša 20% (62.500,00 €). Za sofinanciranje lastnega deleža v evropskih projektih bomo na MJU (takoj po objavi razpisa) oddali prijavo v letu 2024.

V letu 2023 je bilo izvedeno sledeče: priprava in oddaja projektne prijave, vzpostavitev projektnih struktur in podpis partnerske pogodbe, izdelava projektne podstrani na spletni strani NRŠZ, Kick-off srečanje 12. 6. 2023 v Benetkah, sodelovanje s partnerjem CORILA pri pripravi dokumenta: »Metodologija izvajanja DP1 in načrt spremljanja«, sodelovanje in usklajevanje s projektnim partnerjem WWF pri pripravi dokumenta »Shared Ornithological Monitoring Proposal«, ki je osnova za dokument D.1.2.2 »Poročilo o rezultatih analize in spremljanja čezmejne biotske raznovrstnosti«, sodelovanje za izvedbo komunikacijskih in ozaveščevalnih aktivnostih projekta, izvedba prvih ukrepov v okviru investicije 2.5. »Ohranjanje habitatov v NR Škocjanski zatok - Poglobljanje sekundarnih kanalov ter ureditev habitatov v brakični laguni Naravnega rezervata Škocjanski zatok« ter oddaja prvega projektnega poročila.

5.2. PROJEKTI V PRIPRAVI

Tudi v 2024 se bomo prijavljali tako na primerne mednarodne, kot tudi na lokalne razpise Luke Koper d.d. in MOK in druge primerne vire.

6 PREGLED FINANČNEGA OKVIRA

Finančne preglednice vsebujejo povzetek predvidenih stroškov in virov za izvedbo programa dela. V preglednici 11 so prikazani načrtovani stroški, v preglednici 12 pa predvideni viri financiranja, ki so v prvem delu usklajeni s sredstvi, ki so predvidena v proračunu RS za leto 2024.

Stroški izvedbe programa dela NRŠZ v letu 2024 znašajo 471.680,98 €, od česar je za 299.200,00 € rednih upravljavskih ukrepov, ki se financirajo s PP 231321, za 32.000,00 € je ukrepov predvidenih za financiranje iz SPS (PP 231758), lastni vložek je načrtovan v višini 43.611,50 € od katerih je 2.000,00 € predvidenih iz prihodka od parkirnine, ostalo pa od tržne dejavnosti (prihodki od vodenj, najemov, prodaje v okrepčevalnici in trgovini, aktivnosti s konji). V program dela smo vključili 8.750,00 €, ki bodo za aktivnosti na projektnem območju NRŠZ financirane iz projekta LIFE FOR SEEDS, medtem ko smo iz Interregovih projektov (ReCo in POSEIDONE) v program vključili finance vezane na stroške dela in nakup opreme. Ti znašajo 45.242,50 € iz projekta POSEIDONE in 33.973,50 € iz projekta ReCo. Ostale projektne aktivnosti, vezane na upravljanje NRŠZ, ki v programu niso finančno ovrednotene, bodo prikazane v Poročilu o uresničevanju letnega programa dela NRŠZ za 2023. Iz bančne garancije (PP 231156) ostaja 8.903,48 €, ki jih bomo namenili popravilu nadstreška opazovalnice in odpravi še zadnjih napak na objektih v NRŠZ, ki so predmet unovčenja bančne garancije vodilnemu izvajalcu. Aktivnosti in ukrepe vezane na investicijsko vzdrževanje izvaja MNVP.

Med skupnimi stroški je tako kot prejšnje leto 62% namenjenih izvedbi varstvenih, upravljavskih in nadzornih nalog, 38 % pa nalogam urejanja obiska in ozaveščanja javnosti. Razvojne naloge so prisotne v minimalnem obsegu in jih zato posebej ne prikazujemo, kar je povezano s tipom zavarovanega območja in njegovimi cilji.

Na podlagi Zakona o preglednosti finančnih odnosov in ločenem evidentiranju različnih dejavnosti (Uradni list RS, št. 53/2007) vodimo odhodke in prihodke iz opravljanja dejavnosti javne službe upravljanja Naravnega rezervata Škocjanski zatok na posebnih stroškovnih mestih v skladu s sodili, revidiranimi in s strani revizorke Milene Gorjup s.p. in potrjenimi v Revizijskem poročilu o preveritvi objektivne upravičenosti sodil z dne 28. 02. 2008.

Preglednica 10: Prikaz predvidenih stroškov izvedbe programa dela 2024

Cilji	1. Programski, materialni in investicijski stroški	2. Stroški delovnih ur vseh zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev
VARSTVENI CILJI		
Cilj 1	54.200,00 €	
Cilj 2	8.195,00 €	
Cilj 3	11.500,00 €	
Cilj 5	19.840,00 €	
Cilj 6	300,00 €	
Cilj 7	2.011,00 €	
Skupaj – stroški varstvenih nalog in aktivnosti:	96.046,00 €	81.223,50 €
DRUGI CILJI UPRAVLJANJA		
Cilj 8	24.300,00 €	
Cilj 9	95.613,48 €	
Cilj 10 – splošno	19.350,00 €	
Cilj 10 – PR	1.544,00 €	
SKUPAJ - stroški urejanja infrastrukture, obiska in	140.807,48 €	153.604,00 €

ozaveščanja javnosti in splošnih podpornih akt.:

STROŠKI UPRAVLJANJA PO KATEGORIJAH

Programski in mat. stroški	200.950,00 €
Zaloge/stroški prodajnih artiklov (cilj 8)	11.000,00 €
Stroški investicij, opreme in inv. vzdrževanja*	24.903,48 €
Stroški dela	234.827,50 €
SKUPAJ	471.680,98 €

* plovilo z električnim motorjem, 7x daljnogled, 4x stojalo za spektiv, električno (vrtno) orodje za odstranjevanje ITVR, 2x defibrilator, merilec kakovosti vode, prenosni računalnik, monitor, investicijsko vzdrževanje

2. Stroški redno zaposlenih in honorarnih sodelavcev

Str. dela – redni	234.827,50 €
Str. dela – honorarni	9.500,00 €

Preglednica 11: Prikaz predvidenih virov financiranja izvedbe programa dela 2024

Viri financiranja	Načrtovani zneski
1. Sredstva za ukrepe, ki jih izvaja DOPPS:	
PP 231321 – Naravni rezervat Škocjanski zatok	299.200,00 €
PP 231758 – Sklad za podnebne spremembe	32.000,00 €
Lastni prihodki upravljavca	41.611,50 €
Prihodek od uporabe parkirišča	2.000,00 €
Postavka 231301 - Projekt LIFE FOR SEEDS	8.750,00 €
Projekt Interreg POSEIDONE	45.242,50 €
Projekt Interreg ReCo	33.973,50 €
SKUPAJ 1	462.777,50 €
2. Sredstva za ukrepe, ki jih izvaja MNVP:	
PP 231156 Unovčene bančne garancije - Škocjanski zatok	8.903,48 €
SKUPAJ 2	8.903,48 €
SKUPAJ VSI VIRI	471.680,98 €

Preglednica 12: Prikaz predvidenih aktivnosti za financiranje iz naslova sredstev Sklada za podnebne spremembe v letu 2024

Vrsta stroška: aktivnost po programu in opis	Vrednost
1.2.1. Strojno čiščenje obrobni in dovodnih jarkov na Bertoški bonifiki za povečanje pretočnosti in izboljšanje poplavne varnosti sladkovodnega dela naravnega rezervata	7.000,00 €
Stroški dela - koordinacija in naravovarstveni nadzor pri odstranjevanju vegetacije in mulčenju	1.000,00 €
SKUPAJ - UKREPI MOKRIŠČA	8.000,00 €
1.7.1. Strojno odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin	2.000,00 €
1.8.5. Nabava in servis vrtnega orodja za odstranjevanje ITVR	1.000,00 €
3.3.2. Izlov tujerodnih želv z vršami v naravnem okolju, odstranjevanje jajc, ozaveščanje javnosti	11.000,00 €
Stroški dela - koordinacija in izvedba ukrepov ITV	10.000,00 €
SKUPAJ - UKREPI ITV	24.000,00 €
SKUPAJ PROGRAM DELA 2024	32.000,00 €

Preglednica 13: Prikaz predvidenih aktivnosti za financiranje ukrepov ITV vključenih v stroške blaga in storitev (PP 231321) v letu 2024

Vrsta stroška: aktivnost po programu	Vrednost
1.4.2. Mulčanje vegetacije na težko dostopnih in razgibanih predelih	5.400,00 €
1.4.5. Vzpostavitev večje površine mokrotnih travnikov brez paše ter dosejevanje	1.000,00 €
1.6.4. Obrezovanje dreves in grmovnic	1.500,00 €
1.6.5. Dosajevanje grmovnic	3.000,00 €
1.7.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst	6.000,00 €
2.4.1. Zasaditev območja pod ankaransko vpadnico – ročno selektivno odstranjevanje tujerodnih rastlin, vzpostavitev ustreznih pogojev za razvoj submediteranskega polsuhega travnika s toploljubnimi drevesnimi in grmovnimi vrstami	1.500,00 €
3.3.1. Odstranjevanje tujerodnih vrst rastlin in izvedba aktivnosti za pospeševanje razraščanja domorodnih vrst – strojno odstranjevanje tujerodnih rastlinskih vrst, zasaditev območja, zasenčenje rastišč ITVR in preprečitev razširjanja ITVR	500,00 €
5.2.1. Kartiranje sladkovodnih habitatnih tipov vključno s kartiranjem ITVR	2.000,00 €
UKREPI ITV, VKLJUČENI V STROŠKE BLAGA IN STORITEV SKUPAJ	20.900,00 €

Vse zgoraj naštetе aktivnosti so podobno opisane v ciljeh 1., 2., 3. in 5.

Izhodišča MNVP za pripravo programa dela in finančnega načrta za leto 2024 predvidevajo za NRŠZ sredstva v višini 19.200,00 € za financiranje ukrepov ITV, vključenih v materialne in programske stroške na proračunski postavki PP 231321. V preglednici 13 je prikazan pregled aktivnosti, ki jih bomo za te aktivnosti izvedli v letu 2024. Skupni strošek nekoliko presega sredstva, ki jih je določilo ministrstvo; razlika je vključena v materialne in programske stroške rezervata in ne predstavlja dodatnih obremenitev proračuna.

7 KADROVSKI NAČRT

Načrtovano število ur redno zaposlenih za izvedbo Letnega programa dela NRŠZ za leto 2024, izraženo z ekvivalentom polnega delovnega časa, po sedanjih ocenah znaša 8,63 FTE. Letni program dela bo v letu 2024 izvedlo 8 stalno zaposlenih v rezervatu za poln delovni čas (strokovni vodja rezervata, dva poslovna sekretarja-receptorja, receptor II-vodnik, koordinator izobraževanja, koordinator za izobraževanje in PR, en naravovarstveni nadzornik) in varstveni ornitolog za polovični delovni čas.

Poleg tega bodo pri izvedbi programa z delom delovnega časa sodelovali še poslovna sekretarka, direktor, vodja sektorja in vodja financ. V večjem obsegu je tudi letos predvideno sodelovanje zunanjega izvajalca – botanika za naloge upravljanja habitatov in kartiranje. V večjem obsegu je tudi letos, na podlagi pogodbe predvideno sodelovanje zunanjega izvajalca – botanika za aktivnosti pri upravljanju habitatov in kartiranje. Honorarni sodelavci, financirani z lastnih sredstev, bodo vključeni v izvedbo vodenj in programov s konji, delo na recepciji centra za obiskovalce in oskrbo pašne živine. Vsi predvideni kadri so potrebni za izvedbo javne službe upravljanja NRŠZ, kot jo opredeljuje veljavna zakonodaja in so predvideni v finančnem planu na podlagi načrta upravljanja.

Preglednica 14: Ocena potrebnega števila potrebnih delovnih ur v ekvivalentu FT po načrtovanih redno zaposlenih in honorarnih sodelavcih za izvedbo Programa dela Naravnega rezervata Škocjanski zatok v letu 2024

Leto	2024	Ekvivalentna delovna mesta – javni sektor*
<i>Redno zaposleni</i>		
Strokovni vodja	1	I017040
Poslovni sekretar-receptor I	1	I015043
Receptor II - vodnik	1	I015043
Poslovni sekretar - receptor II	1	I015043
Naravovarstveni nadzornik-vodnik I	0,63	I015020
Naravovarstveni nadzornik-vodnik II	1	I015020
Koordinator izobraževanja	1	I017179
Koordinator izobraževanja in PR	1	I015065
Poslovni sekretar DOPPS	0,4	J025019
Direktor DOPPS/vodja financ/vodja sektorja	0,1	I017141
Ornitolog	0,5	I017144
Redno zaposleni – SKUPAJ (FT)	8,63	
<i>Honorarni sodelavci</i>		
Pomoč pri oskrbi pašnih živali	0,11	
Vodniki, receptorji, pomoč pri izvedbi programov s konji	0,57	I015043

Preglednica 15: Povzetek potrebnih delovnih ur po ciljih načrta upravljanja in po letih za načrtovan obseg nalog (ekvivalent FT)

Povzetek po sklopih ciljev/nalog	Kadri	Ekvivalent FT	Stroški dela
Upravljanje habitatov (cilji 1-4)	Vodstveni k.	0,40	14.070,00 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar.nadzorniki	0,60	15.761,70 €
	Recepcija in adm.podpora	0,10	2.467,50 €
	Hon.sodelavci	0,11	2.000,00 €
Monitoring in raziskave (cilj 5)	Vodstveni k.	0,20	7.035,00 €
	Strokovni k.	0,85	23.047,50 €
	Nar.nadzorniki	0,05	1.321,25 €
	Recepcija in adm.podpora	0,00	- €
Naravovarstveni nadzor in sodelovanje (cilja 6-7)	Vodstveni k.	0,10	3.517,50 €
	Strokovni k.	0,00	- €
	Nar.nadzorniki	0,50	12.839,30 €
	Recepcija in adm.podpora	0,05	1.163,75 €
Upravljanje obiska in infrastrukture (cilja 8-9)	Vodstveni k.	0,10	3.517,50 €
	Strokovni k.	1,00	29.137,50 €
	Nar.nadzorniki	0,30	7.927,50 €
	Recepcija in adm.podpora	1,65	38.561,25 €
Splošna dela in naloge (cilj 10)	Hon.sodelavci	0,57	7.500,00 €
	Vodstveni k.	0,30	10.675,00 €
	Strokovni k.	0,65	19.652,50 €
	Nar.nadzorniki	0,18	4.635,25 €
Skupaj - vsi cilji načrta upravljanja	Recepcija in adm.podpora	1,60	39.497,50 €
	Vodstveni k.	1,10	38.815,00 €
	Strokovni k.	2,50	71.837,50 €
	Nar.nadzorniki	1,63	42.485,00 €
	Recepcija in adm.podpora	3,40	81.690,00 €
	Hon.sodelavci	0,68	9.500,00 €
SKUPAJ		9,31	244.327,50 €

Preglednica 16: Povzetek načrtovanih delovnih ur in stroškov dela v 2024 za redno zaposlene

Delovno mesto	Načrtovane efektivne del.ure	Str. plač/ osebe (EUR)	Vir: PP-231321	Vir: PP- 231758 (SPS)
Strokovni vodja	1.750	35.175,00 €	20.401,50 €	
Poslovni sekretar – receptor I	1.750	24.675,00 €	9.837,50 €	2.500,00 €
Receptor II - vodnik	1.750	23.275,00 €	20.969,25 €	
Poslovni sekretar – receptor II	1.750	23.100,00 €	11.554,25 €	
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I	1.100	16.060,00 €	13.560,00 €	2.500,00 €
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II	1.750	26.425,00 €	20.425,00 €	6.000,00 €
Vodja izobraževanja	1.750	31.850,00 €	9.555,00 €	
Koordinator izobraževanja in PR	1.750	26.425,00 €	15.855,00 €	
Poslovni sekretar DOPPS	700	10.640,00 €	10.640,00 €	
Direktor DOPPS/vodja financ	175	3.640,00 €	3.640,00 €	
Ornitolog	875	13.562,50 €	13.562,50 €	
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2024	15.100	234.827,50 €	150.000,00 €	11.000,00 €

Delovno mesto	Vir: Projekt POSEIDONE	Vir: Projekt ReCo	Vir: lastna sredstva ali drugi viri
Strokovni vodja	10.552,50 €	4.221,00 €	
Poslovni sekretar – receptor I	7.402,50 €	4.935,00 €	
Receptor II - vodnik			2.305,75 €
Poslovni sekretar – receptor II	4.620,00 €	4.620,00 €	2.305,75 €
Naravovarstveni nadzornik – vodnik I			
Naravovarstveni nadzornik – vodnik II			
Vodja izobraževanja	12.740,00 €	9.555,00 €	
Koordinator izobraževanja in PR	7.927,50 €	2.642,50 €	
Poslovni sekretar DOPPS			
Direktor DOPPS/vodja financ			
Ornitolog			
SKUPAJ PLAČE - PROGRAM DELA NRŠZ 2024	43.242,50 €	25.973,50 €	4.611,50 €

Skupni ocenjeni stroški dela redno zaposlenih znašajo 234.827,50 €. Od tega naj bi se s proračunske postavke 231321 financiralo za 150.000,00 € stroškov, s proračunske postavke PP 231758 – SPS pa 11.000,00 €. Iz projektnih sredstev, ki od poročanega zneska predvidevajo 20% lastnega vložka, je za stroške dela v letu 2024 namenjenih 69.216,00 €. Za pokritje stroška dela vseh zaposlenih bo potrebnih še 4.611,50 €, ki jih bomo pokrili bodisi z lastnimi sredstvi ali manjšimi projekti.

Poleg redno zaposlenih je za izvedbo programa predvideno tudi sodelovanje honorarnih sodelavcev v obsegu 0,68 FTE, ovrednotenih na 9.500,00 €. Za naloge, vezane na varstvene cilje, bomo sredstva črpali iz proračunskih postavk 231321 in 231758 (SPS) ter LIFE projekta (postavka 231301 - Mednarodni projekti LIFE); honorarne sodelavce, ki bodo vključeni v programe obiskovanja in drugih profitnih dejavnosti, pa bomo krili z lastnimi sredstvi. Zaradi finančno-računovodskih razlogov te stroške vodimo med materialnimi stroški in ne med stroški dela.